

Düşünüm

Sayı 4 / Aralık 2017

U.Ü. Atatürkü Düşünce Topluluğu

İNANDILAR, DÖVÜŞTÜLER, ÖLDÜLER.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere mirası olan cumhuriyetimiz, O'nu yitirීමimizle birlikte dipsiz bir bataklığa saplandı sanki. Durmaksızın artan bir ivmeyle gericiliğin, yayılmacılığın, yoksulluğun, tembelliğın ve ahlaksızlığın karanlığında eriyip tükeniyor. Yurdumuzu tüketenlerin alaylı gözleri, halkın mağrur bakışlarıyla kesişiyor. Aydını, öğrencisi, emekçisi; içi alaz alaz yansa da dili tutulmuş, elleri bağlanmış gibi bekliyor.

Atatürkçü Düşünce Topluluğu olarak, her türlü olanaksızlığa karşın bu gidiş tersine çevirmeyi, özbeöz sorumluluğumuz sayıyoruz. Bu karşı çıkışımızın yöntemini belirlerken gerçekçi, tutarlı, bilgili ve direktken olmamız gerektiğini biliyoruz.

Yalnızca eylemde bulunarak, yürüyerek, slogan atarak; benzer düşüncede olduğumuz insanlarla bir araya gelip karşılaştığımız olaylara atıp tutarak bu sıfatlara sahip olamayacağımızın da bilincindeyiz.

Üzerimizdeki karanlığın ancak bilimle, sanatla, felsefeyle ve bunları temel alan her türlü düşünsel eylemle aydınlatılabileceğini görüyoruz. Dolayısıyla her türlü öznel varoluşun temeli olan üretme eyleminin içinde bulunmayı, özlem duyduğumuz aydınlık günlere ulaşmanın zorunluluğu sayıyoruz.

Seçkin ve yetkin bireylerin ortak özelliği olan üretme alışkanlığını üniversitemize kazandırmak istiyor, bu uğurda çalışıyoruz. Kurtuluşumuzun olanca yöntemi, bundan ibarettir.

“Eğer bir milletin kurtarıcıya gereksinimi yoksa artık millet olmuştur. Sakın kurtarıcı bekleme; yoksa sana karşı olan vazifemi yapamadım sayarım.”

Mustafa Kemal Atatürk

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE TOPLULUKLARI ÜZERİNE

Atatürkçü Düşünce Toplulukları, üniversitelerimiz bünyesinde kurulan, belli bir görüşe sahip insanları bir araya toplayan yapılardır. Ülkemizin varoluşundan beri; ama özellikle son zamanlarda büyük çaplı sorunlarla uğraştığı göz önüne alındığında, bu tür bir yapının varlığı büyük önem kazanmıştır. Zira dünya ölçeğinde bir karşılaştırma yapıldığında, gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki ayrımın azalacağı yerde büyüdüğü; ve sözde gelişmekte olan ülkelerin siyasal, iktisatsal, kültürel ya da toplumsal her türlü yarışımın dışında kalmaya başladığı görülür. Belirtilmelidir ki ülkemiz, bu durum içerisinde bir istisna değildir.

Bu noktada bizler, yani kurumumuzun adını aldığı ideolojinin sahipleri; dünyanın büyük bölümünü sömürerek elde ettiği emek artıklarıyla kazandığı gücü üretim alanına aktararak güçlenen yayılmacılığın karşısında başarıyla durmuş; ve hatta onu tarihte ilk kez olmak üzere yenilgiye uğratmış Atatürkçülüğü, bugün içinde bulunduğumuz koşullar altında dahi biricik çıkar yolumuz olarak görürüz. Ancak karşıdevrim olarak adlandırdığımız bilinen süreç içerisinde ülkemiz siyasası Atatürkçülük ilke ve görüşlerinden uzaklaşmış, bürokrasisi Atatürkçülerden tasfiye edilmiş, aydını bastırılmış ve hemen her toplumsal alanda süregelen bir çöküş başlamıştır.

Yurdumuzun durumu apaçık ortadayken düşüncelerini beyan etmekten çekinmeyen biz Atatürkçülerin omuzlarına büyük görevler yüklenmektedir. Şairin dediği gibi: *“Yarını bizden sorarlar.”* Şu an pek de övünülecek bir düzeyde bulunmayan Atatürkçü düşüncenin ilkin doğru anlaşılması, ardından geliştirilmesi ve son olarak insanlara iletilmesi gibi görevler ve bunların türevleri bizi beklemektedir.

Kuşkusuz ki hiçbir kişi ya da örgüt, sırf Atatürkçü sıfatı dolayısıyla doğruluk savında bulunamaz. Sözünü ettiğim görevler, yani Atatürkçülüğün her anlamda yükseltilmesi, ulaşılması gereken sonuç olarak Atatürkçüler arasında bir uzlaşma sağlıyorsa da bu amaca ilerlerken kullanılan yöntemler arasında birtakım ayrılıklar ortaya çıkıyor. Bu ayrılıkları ortaya koymadan önce dile getirilmesi gereken temel nokta şudur: Atatürkçülüğün istenilen konuma gelebilmesi için önkoşul, nitelikli insandır.

Atatürkçü Düşünce Toplulukları, her türlü işlevinden önce üniversite topluluklarıdır. Bilindiği gibi üniversiteler, bir ülkenin geleceğini temsil eder. Oradan yetişecek öğretmenler, hukukçular, mühendisler, doktorlar, sanatçılar ve bilim insanları; o ülkenin gelecekteki yöneticisidirler. Bu kişiler ne kadar seçkin ve yetkin olurlarsa ülkenin yönetimi de aynı ölçüde seçkin ve yetkin olacaktır.

Bu noktada bir özeleştiri yapmaktan korkmamalıyız: Kendisini Atatürkçü olarak adlandıranlar, bireysel gelişimlerini sağlamak adına gerekli özverilerde bulunmuyorlar. Kendimize şu soruyu soralım: Yakın zamanda Atatürkçülük bir siyasal başarı kazandığı takdirde ülke yönetiminde bulunacak olanlar, gerçekten yeterli düzeyde olacaklar mı? Eğer bu soruya hiç çekinmeden, aklımıza gelen her alan için *“Evet!”* diyemiyorsak işler yolunda gitmiyor demektir.

Aslında Atatürkçü Düşünce Toplulukları tam olarak burada devreye giriyor. Şöyle söyleyebiliriz: Bu toplulukların temel amacı, ülkenin gelecekteki yöneticilerinin Atatürkçü düşünceyi benimsemiş ve bu bilince ulaşmış insanlar olmasıdır. Buna kısaca Atatürkçü bir kadro oluşturma çabası da diyebiliriz.

Buradan yola çıkarak şu yorum yapılabilir: Atatürkçü Düşünce Topluluğu gibi bir kurum, üniversitelerimizde oluşturulduğuna göre isabetli bir sorun tespiti yapıp bu soruna mantıklı bir çözüm sunulmuş demektir. Nitekim bu çözüm, bizim gibi insanları bir araya toplamayı nispeten de olsa başarmış. Ancak hiç çekinmeden söyleyebiliriz ki çözüm için sunulan tedavi, şu an işlemiyor. Eğer işliyor olsaydı, onlarca yıldır var olan Atatürkçü Düşünce Toplulukları, mezun ettiği binlerce öğrenciyle birlikte belirgin bir fark yaratmış olurdu.

Topluluklarımızın bünyesinde sorunlar olduğu kabul edildiği takdirde bu sorunların belirlenmesi aşamasına geçilebilir. Bu sorunlara sunulan çözüm önerileriyle birlikte aslında bir Atatürkçü Düşünce Topluluğu'nun nasıl olması gerektiğine ilişkin yorumlar da yapılmış olacaktır.

Yukarıda Atatürkçü kadroların oluşturulması gerektiğinden ve bu kadroların seçkin ve yetkin bireylerden oluşması gerektiğinden söz ettik. Bu zorunluluğun yerine getirilmesi, elbette Atatürkçü Düşünce Topluluğu'nun sorumluluklarının başında gelir. Sık sık toplumun geniş bir kesiminden yakını ve insanların değişmesi gerektiğinden söz ederiz; ama genellikle kendimizi es geçersiz. Halbuki insanın çevresini etkilemesinin tek yolu vardır: Örnek olmak. Ülkenin geleceğinde söz sahibi olduğunuzu iddia eden bizler, kuşkusuz ki çevremize örnek olarak değişimi başlatmalıyız. Denilebilir ki Türk Devrimi'nin kaldığı yerden devam etmesi için gereken en önemli koşul, kendi bireysel devrimimizi gerçekleştirmeştir.

Peki bireysel devrimden kasıt nedir? Bir Atatürkçü Düşünce Topluluğu üyesi, öncelikle okuduğu bölümde başarılı bir öğrenci; ardından iş hayatına atıldığında, içinde bulunduğu meslek dalında aranan bir kişi olmalıdır. Kadrolarımızın mesleki yeterliliği sağlanmadan ülke çapında yaşanacak iktisadi bir kalkınmadan kesinlikle söz edilemez.

Elbette meslek başarısı, işin yalnızca bir boyutu. Kişi, bu özelliğini Atatürkçü düşünce ile harmanlayıp ulusçu, yayılcılık karşıtı ve laik bir bilinç kazanmalı. Bu uygar düşüncelerle ufku açılan genç sanatla, bilimle, felsefeyle de uğraşmalı; ve çok yönlü bir bireye dönüşmeli. Atatürkçü bir bireyin nasıl olması gerektiğini anlamak için Atatürk'e bakmak yeter. Hiç kimsenin itiraz edemeyeceği üzere kendisi son derece seçkin, bilgili ve çok yönlü bir insandı.

İşte Atatürkçü Düşünce Topluluğu, bu uzun ve özveri isteyen yolda Atatürkçü gencin en büyük yardımcısı konumundadır. Hatta söylediğimiz gibi, temel varoluş nedeni budur; eğer bunu başaramıyorsa ortada ciddi bir sorun var demektir. Topluluk, tasarlayacağı ve gerçekleştireceği etkinliklerle kişinin bu çabasının desteklemeli; üyelerine öğrenebilecekleri, tartışabilecekleri ve en önemlisi üretebilecekleri bir ortam sağlamalıdır. Bu gerçekleştiği takdirde hem topluluk üyelerinin niteliksel gelişimi sağlanacak hem de dışarıdan topluluğa bakan nitelikli bir kişinin topluluğa kazanımı sağlanacaktır.

Bildiğimiz gibi içinde bulunduğumuz kurum, bir *“düşünce topluluğu”*. Dolayısıyla düşünsel yönden eyleme geçilemiyorsa bu durumun üzerine gidilmelidir. Gelgelelim topluluk üyeleri, düşünsel yeterlilikten uzak olmasına karşın fiziksel eylemlerle kendilerini tatmin ediyorlarsa ortada yine bir sorun var demektir. Yürüyüş ve protesto gibi fiziksel eylemler, her ne kadar kişiye yararlı bir iş yapmış duygusu veriyorsa da gerçek ne yazık ki öyle değil; salt fiziksel eylem, ancak zaman yitimidir. Atatürk'ün Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra söylediği şu söz, çok anlamlıdır: *“Hiçbir zafer, gaye değildir. Zafer; ancak kendisinden daha büyük olan bir gayeyi elde etmek için gerekir en belli başlı vasıttır. Gaye, fikirdir. Zafer, bir fikrin üretilmesine hizmet nispetinde kıymet ifade eder. Bir fikrin üretilmesine dayanmayan bir zafer, payidar olamaz. O, boş bir gayettir.”*

Buradaki zafer, fiziksel bir eylemin başarıyla sonuçlanmasını ifade etmektedir. Ana düşünce ise fiziksel eylemin; ancak ve ancak düşünsel eylem sonucunda ulaşılmış ereğe varılması için kullanılması gerektiğidir. Atatürk'ün bizlere miras bıraktığı bu yaşamsal öğüt, zamanımızı verimli kullanmamız açısından bulunmaz bir değer taşımaktadır. Atatürkçü Düşünce Topluluğu, bu denklemde düşünsel eylemin gerçekleşeceği yerdir. Bunun topluluk üyelerince anlaşılması ve benimsenmesi gerekmektedir. Topluluğun bireye katkısı sahada değil, beyinde olmalıdır.

Şu ana dek toplulukların tikel yapılanmalarından söz ettik. Ancak bir bütün olarak da değerlendirme yapılabilir. Aynı ereğe varmak isteyen ayrı üniversitelerdeki topluluklar, elbette birlikte çalışabilir. Bunun için yalnızca erekte değil, o ereğe ulaşmaya çalışırken kullanılan yöntemde de uzlaşmak gerekir. Bu yöntem, yazının başından beri sözünü ettiğimiz gibi düşünsel ve bilimsel bir temelin sağlanmasıdır. Bu sağlandığı takdirde nesnel bir odak kazanmış topluluklar daha sağlıklı iletişim kuracak, yanlış anlaşılımların önüne geçilecek ve daha sağlıklı bir iş bölümü gerçekleştirilecektir.

Bu uzlaşının sağlanmasını engelleyecek tek etken, toplulukların bireysel gelişim aşamasındaki sorumluluklarını yerine getirmemesi değildir. Herhangi bir siyasal partiye, derneğe ya da bir sivil toplum örgütüne bağlanan topluluk; doğal olarak kendi iç devinimleriyle değil, bağlandığı kurumun dayatmalarıyla yol alacaktır. Bu durum, kesinlikle ulaşmak istediğimiz nesnel ve bilimsel temelin oluşmasını engelleyecek; ve Atatürkçü düşüncenin yoluna taş koyacaktır.

Hepsinden önce herhangi bir parti, dernek ya da sivil toplum örgütünün üniversite içinde yapılanması yanlış bir durumken bunun Atatürkçü Düşünce Topluluğu içinde yaşanması, kabul edilebilir değildir. Bu tür kurumlar, hem düşünsel eylemimizi sınırlayarak bizi fiziksel eyleme yönlendirecek, yani bizi insan gücü olarak kullanacak, hem de kurumlar arasındaki düşünsel ayrılıklar, özlemini duyduğumuz Atatürkçüler arasındaki birliği önleyecektir.

Yukarıda söylenenler, topluluk üyeleri hiçbir örgüte katılamaz ya da hiçbir fiziksel eylemde bulunamaz diye anlaşılmalıdır. Bu tür bir durum elbette olabilir. Burada anlatılmak istenen, Atatürkçü Düşünce Topluluğu'nun ilkesel olarak bağımsızlığı konusunda açık bir tavır koyması gerektiğidir.

Son olarak Atatürkçü düşünce derken kastedilen, iyi anlaşılmalıdır. Bilindiği gibi Atatürkçülük, her türlü inancı reddeder. Bu demektir ki durağanlıktan uzak, son kertede devingen bir yapıya sahiptir. Öyle bir düşünce yapısını savunuyoruz ki çağın gerektirdiği her olguyu benimseyebiliriz. Atatürk'ümüz, bunu şöyle ifade eder: **“Medeniyetin gerektirdiklerini yapmak, insan olmak için kafidir.”** Bu durum, pek çok ideolojik tartışmanın önüne açıyor gibi görünse de aslında olaylara değişik açılardan yaklaşmamızı; ve pek çok ayrı çözüm yolunu duymamızı olanaklı kılıyor.

Bu düşünsel birikimin sağlanabileceği en doğru yer ise hiç kuşkusuz, Atatürkçü Düşünce Topluluğu'dur. Bu mirasın ve sorumluluklarımızın bilincinde olduğumuz takdirde başarılı olamamamız için hiçbir neden yoktur.

Uludağ Üniversitesi
Atatürkçü Düşünce Topluluğu

TANRI DİYEREK ATATÜRK'Ü KÜÇÜMSEYEMEZSİNİZ

Arda ÖZTÜRK

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, pek çok kimse tarafından bilinçli ya da bilinçsiz olarak *“Tanrılaştırılır”*. Buradaki tanrılaştırmak söyleminin kastı, yalnızca doğaüstü; ve olanaksızlık gibi bir kavrama iye olmayan bir varlığa benzetimi değil; aynı zamanda *“Milyonda bir gelir böylesi.”* türündeki deyişlerle yapılan söylenceleştirmeleri de eleştirmektedir. Kimi, kendi siyasal görüşünü temsil eden böyle yüksek nitelikli bir kişi bulunmadığından, içten içe kıskanarak, *“Ataputçular!”* gibi yine kullanması yüksek bir nitelik gerektirmeyen yakıştırmalar yapar karşısındakine; kimiye Atatürk'ün ökelığıyle, sırf karşısındakine yanıt olsun diye, bin bir laf cambazlığı yaparak övünür.

Kısacası Atatürk, günümüzde, hakkında sürekli aynı basmakalıp sözlerin dile getirildiği bir kişiliğe indirgenmiş durumda. Durum böyleyken ister sevildiğinden isterse sevilmediğinden Tanrılaştırılsın; bunu yapanlar, başka amaçlarla yapsalar da aynı yere sürüklemekteler Gazi'yi: *“Tarihin tozlu raflarına.”*. Çünkü O'na bu düşünceyle yaklaşmak, aslında O'nu hiç anlamamak; bunun da ötesinde bizlere öğütlediği usçu yaklaşımdan fersah fersah uzak kalmak demektir.

Şöyle itirazlar yükselecektir: *“Yahu Atatürk'ten söz ediyorsun, nasıl olur bu dediğin?”* ya da *“Senin haddine mi bunu söylemek?”* ya da *“Salt gerçekçi olunmaz, romantizmin coşkusunu her daim duymak gerek.”* falan gibi şeyler. Aslına bakılırsa apaçık ve bilinçli biçimde Tanrılaştırma işini yapanlar zerre kadar umurumda değil; edimli olarak bunu yapsa da bilincinde olmayan insanlarla benim derdim.

Öyleleri var ki içten içe sever Atatürk'ü. Hatta kimileri kendisine Atatürkçü der. O'nun çalışkanlığından, özverisinden, dayancından söz eder. Anlıyormuş, biliyormuş gibi davranır; iftiralara karşı savunmaya çalışır. İşin tam olarak içinde olmasa da bir ruh halidir bu, adeta duyumsar doğrusunun bu olduğunu. Bu koşullanma içinde Atatürk'ü kafasında koyduğu yer, eleştirdiklerimin koyduğu ile benzerdir.

Sözelimi Kurtuluş Savaşı ve Türk Devrimi, sürekli ve yorucu bir çabanın ürünüdür. O dönem yaşanan olayları okuduğumuzda bu gerçeği iliklerimize dek hissederiz. Ancak kendimize dönüp baktığımızda, günlük yaşantımızda aslında çok da büyük olmayan olaylar karşısında bile sık sık yılgınlık ve umutsuzluğa düştüğümüzü ayırırsanız.

Sen yoksul bir aile çocuğu ve bir yetim olarak gizli gizli askeri okula gir, yüksek derecelere mezun ol, tarihin gördüğü en büyük çıkartma hareketini bir subay olarak durdur, Kafkas dağlarından Arap çöllerine değin her iklimde savaş, kazandığın bütün utkulara karşın ülken paramparça edilsin, çevrendeki herkes yenilgiyi kabullensin; ama sen kalk ve bütün bir ulusu bir araya getirerek yokluk içerisinde bütün dünyaya meydan oku, yabancıları yurdundan kov, bağımsızlığını herkese duyur ve ardından Avrupa'nın yüzlerce yıllık kültürel birikimini 15 yıla sığdır.

Hiç olacak şey mi; insan işi midir bu? Şanslıyız ki Atatürk'ün bu soruya ne yanıt vereceğini az çok kestirebiliyoruz. Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin ardından Kurtuluş Savaşı'nı *“mucize”* olarak adlandıran bir vekile Gazi: *“Kurtuluş Savaşı hesaptır, hesap!”* diyerek tepki göstermiştir. Yazının başlığını işte buradan yola çıkarak belirledim. Bir ömürlük birikimi, yaşanmışlığı, okunmuş binlerce kitabı hiçe sayarak Atatürk'ün yaptıklarını insanüstü addetmek; düpedüz O'nu aşağılamaktır.

Zira Tanrı her şeyi bilen, her şeyi gören, kusursuz ve sonsuz bir varlıktır. Ancak Atatürk, bu sayılanlardan hiçbiri değildir. Zaten büyüklüğü de buradadır. Bir insandır. Hepimiz gibi başlangıçta bilinçten ve bilgiden yoksun, kusur dolu bir kişinin böyle bir işi başarmış olması değil midir O'nu yücelten, hepimizden ayrımlı kılan? Büyüklüğünü ve ölümünden onlarca yıl sonra bile kendisine duyulan sonsuz saygıyı sağlayan dinlenme şansı varken durmaması, çekip gitme şansı varken kalması; cumhurbaşkanı olduktan sonra güle oynaya bir yaşam geçirmek varken zamanının büyük bölümünü okumaya ve araştırmaya ayırması değil midir?

Atatürk'e bir de bu yönden bakmayı gerekli görüyorum. O, yalnızca düşmanlarını ve rakiplerini değil; *“kendisini”* de yenmiştir. Yani her insanın içinde var olan, onu tembelliğe ve uyuşukluğa sevk eden *“insan olmak”* duygusunu yenmiştir. Bence büyük insan olmak, işte böyle başlar.

VARLIK FONU NEDİR, NE DEĞİLDİR?

Onur POLAT

Varlık Fonu'nu iktisadi tanımlarıyla veya Dünya'daki örnekleri ile açıklamak çok da güç değildir. Türkiye'deki Varlık Fonu'na "*Nedir?*" sorusu sorulduğunda henüz net bir cevap bulamadığımız için "*Ne değildir?*" kısmı aslında Türkiye'deki durumu açıklamaya yönelik bir soru olarak ortaya çıktı.

Varlık Fonu Nedir?

Ulusal varlık fonlarının temelleri her ne kadar 1850'li yıllarda ABD'de eğitim harcamalarında kullanılmak üzere kamuya ait taşınmazların fona dönüştürmesiyle atılmışsa da modern anlamda ilk ulusal varlık fonu uygulaması, petrol gelirlerinden elde edilen mali kaynakların değerlendirilmesi amacıyla 1953 yılında Kuveyt'te oluşturulan; ve 1983 yılında da Kuveyt Yatırım Otoritesi olarak kurumsallaşan yapı ile ortaya çıkmıştır. Daha sonra yüksek emtia(ticari mal ve hizmet) geliri olan ülkeler (S. Arabistan, Katar) ile emtia-dışı ödemeler dengesi fazla veren (Çin, Malezya) ülkelerin söz konusu rezerv birikimlerini karlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla kurulmuşlardır. Daha geniş hedef ise ülke bütçelerinin ve ekonomilerinin gelir ve ihracatta aşırı dalgalanmalarını önlemek ve dengede tutmaktır.

Anlaşılır olması açısından kısaca özetleyecek olursak: Varlık fonu, gelir fazlası ve bütçe fazlası veren ülkelerin bu fazlayı gelecek kuşaklara daha iyi aktarabilmek adına iyi faiz veren tahvillere veya getiri sağlayan projelere ödünç olarak verir. Böylece hem varlığını arttırmış hem de gelecek kuşaklara aktarmış olurlar. Her ülkenin petrol, doğalgaz gibi yeraltı zenginlikleri olmadığından bütçe fazlası veremediği gibi bu kaynakları dışarıdan aldığı için açık verirler. Bunun en açık örneği tablonun da en sonunda yer alan hem bütçe açığı hem de cari açık veren ülkemiz Türkiye'dir.

Dünya'da Ulusal Varlık Fonları (2016)

Ülke Adı	Fon Adı	Varlıklar (Milyar\$)	Kaynak	Kuruluş Yılı
Norveç	GPF	870,81	Petrol	1990
Çin	CIC	813,80	Emtia-Dışı	2007
BAE	ADIA	792,00	Petrol	1976
S.Arab.	SFH	576,30	Petrol	1986
Kuveyt	KIA	592,00	Petrol	1953
Çin	SAFEIC	474,00	Emtia-Dışı	1997
Hong-K.	HMAIP	456,60	Emtia-Dışı	1993
Singapur	GSIC	350,00	Emtia-Dışı	1981
Katar	QIA	335,00	Petrol-Gaz	2005
İran	NDFI	62,00	Petrol-Gaz	2011
Malezya	KN	34,9	Emtia-Dışı	1993
Cezayir	RRF	27,2	Petrol-Gaz	2000
Rusya	RDIF	13,00	Emtia-Dışı	2011
Filistin	PIS	0,80	Emtia-Dışı	2013
Türkiye	TAF	-	Emtia-Dışı	2016

Kaynak: Ulusal Varlık Fonları Enstitüsü (SWFI)

Yani biz çocuklarımıza, torunlarımıza bir miras bırakmak için yeterli varlığımız olmadığından onların geleceğinden borçlanarak bu açıkları kapatmaya çalışıyoruz. Burada önemli olan nokta geleceğimizi borçlandırarak yaptığımız yatırımların, ileride cari açık vermeyi önlemek gibi bir amacı içermesidir. Bunun da katma değeri yüksek mal ve markalarla olacağını söylemeyen bir ben kalmıştım galiba.

Varlık Fonu Ne Değildir?

Bu başlıkta Türkiye Varlık Fonu'nu (TVF) anlatacağımıza daha önceden değindiğimize göre, yine kendi tarihimizden kalkınmayı amaçlayan ve bu doğrultuda 60'lı yıllarda kurulan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ile TVF'yi kıyaslayarak argümanlarımızı desteklemeye çalışacağım.

DPT'nin ilk planındaki öneriler genel hatlarıyla sermayenin yatırım kararlarını üretken olmayan alanlardan, üretken alanlara yöneltmeye yöneliktir. Bu amaç ile ithal ikameci (dışardan alınan malı yurt içinde üretme) anlayışın dış ticaretteki baskıyı ortadan kaldırması ve firmaların üretmesi için teşvik edecek bir unsurun bulunmaması nedeniyle dinamik bir iç piyasa yapısı kurularak iktisadi durgunluk telafi edilmeye çalışılmıştır. Dinamik iç piyasanın en önemli aracı ise kamu kurumlarının özel sektör ile rekabet edecek şekilde konumlandırılmasıdır. Somutlaştıracak olursak rekabetin sağlanması, Türkiye'deki tüm Kamu İktisadi Teşebbüs (KİT)'leri ve bunların finansman koşullarını da içine alan DPT'ye bağlı bir Devlet Yatırım Bankası (DYB) kurulması ile öngörülmüştür.

Bu öneri iş çevreleri tarafından büyük tepki çekmiş ve bu çevrelerin sayfalar dolusu raporlar hazırlamasına sebep olmuştur. Sanayiciler, toprak ağaları ve tüccarlar bir tarafta, planlamacılar ise bir tarafta Yüksek Planlama Kurulu görüşmeleri gerçekleştirmiş, ismi manidar olan Yeni Türkiye Partisi başkanı Ekrem Alican ile CHP'de toprak ağalarının temsilcisi, daha sonra istifa edip Güven Partisi'nin kurulmasında büyük rol oynayan Ferit Melen'in yaptığı etkin muhalefet ile reddedilmiştir. Bu gelişme, aynı zamanda Türkiye'de planlama uygulamasının disipline edici bir unsur olmaksızın, sadece sermayeye kaynak aktarımı yönünde olmasını belirlemiştir.

1960'lardaki bu deneyimden bahsetmemizin temel amacı, Türkiye Varlık Fonu'nun "*kalkınmacı*" bir çabayı içermediğini göstermektir.

Kalkınmacı amacı içeren Devlet Yatırım Bankası KİT'lerin ekonomide ağırlık kazandırmayı, yatırımlarının ve yatırım finansmanlarının merkezileştirilerek etkinliklerini yükseltmeyi ve karlılığını artırmayı hedeflemiştir. Türkiye Varlık Fonu ise kamu kuruluşlarını ve bunlara ait kaynakları ya özelleştirmeyi ya da bunları teminat göstererek ucuz kredi almayı amaçlamaktadır.

1960'larda öngörülen modelde DYB, tüm KİT'lerin üzerinde ancak DPT'nin altında bir organdır. Dolayısıyla bu modelde kullanılacak krediler ya da yatırım yapılacak alanlar, DPT'nin planladığı öncelikler ile uyumlu olacaktır. TVF'de ise fonun yetki alanı çok geniştir, dolayısıyla net bir amaç taşımamaktadır. Fon, yönetim kurulu tarafından hazırlanıp Bakanlar Kurulu'nun onayı ile yürürlüğe girecek ve üç yıllık yatırım planı ile belirlenecektir. (TVF yasası madde 3). Yani net bir plan disiplininden bahsetmek mümkün değildir.

Sonuç olarak 26 Ağustos 2016'da yürürlüğe giren 6441 sayılı yasayla kurulan Türkiye Varlık Fonu, bugüne değin 50 milyar lira değerinde varlığın devredilmiş olmasına karşın kuruluş amacına yönelik hiçbir etkinlik yapmamıştır. Türkiye'nin en önemli kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığı konusunda en somut örnek olarak karşımızda duran Hazine ve Merkez Bankası kurumları, düzenli olarak raporlama yoluyla kamuoyunu bilgilendirmelerine karşın Türkiye Varlık Fonu, "*Bir harcama yapmadık, rapora gerek yok.*" anlayışıyla devlet anlayışından uzak hareket etmektedir.

2000'li yıllarda finansal piyasaların muslukları sonuna kadar açtığı fakat 2010'lu yıllarda yavaş yavaş musluğun kısılmaya başladığı görülmesine rağmen Türkiye'de hâkim olan siyasi anlayış, özelleştirmeden geri adım atmayan, inşaat odaklı dev projelere dayanan ve başarılı olma ihtimali gayet tartışmalı bir ekonomi politikasında ısrar etmektedir. Bu ısrarcı politika ile kamu bankaları ve yerli bankaların "*dev projelerin*" finansmanı ile sokulmasıyla başlayan süreç, "*hazine garantisi*" gibi çok tartışılan bir uygulama ile devam etti; ve nihayet artık son kertede bir çare olması düşünülen teşvik edici politikaların son halkası olan Türkiye Varlık Fonu kurulmuş oldu.

Bu hususta itiraz ettiğimiz noktaları altını çizerek iyi belirtmemiz gerekir: İtirazımız, ekonomik finansman için yerli kaynakların kullanılmasına değil, ülkenin üretici potansiyeline "*şişirme*" katkı yapan inşaat odaklı politikaların ele alınmasındadır. İtirazımız, kamunun finanse ettiği yatırımlara, kamu planlamasının ve kamu mülkiyetinin olmamasındadır. İtirazımız, altyapı sektörlerinin güçlendirilmesine değil; kamu kaynaklarının "*yandaş sermaye*" gruplarına yönlendirilmesi ve "*doğal yıkıma*" sebep olacak projelere devlet eli ile yetkilendirilmesindedir.

POPÜLİST ROMANLARIN İKTİDARI

Tarık UÇAR

Dil, iletişim aracı olarak görevini yerine getirirken aynı zamanda, ilişkin olduğu ulusun; kültürünü - bellek yapısını yansıtır ve onları besler. Dil, aydınlar tarafından -bilim, sanat, felsefe dili olarakışlendiğçe varsillaşır ve kültür de nitelikli bir biçime evrilir.

Edebiyat, sanatın önemli bir koludur ve seçkin eserler, dili sanat dili durumuna yükseltmekte en önemli araçlardan -amaçlardan- biridir. Türk dili, seçkin yazınsal bir dildir ve seçkin eserler vermiş, vermektedir. Post modern dünyada popüler kültür her yanı sardığından seçkin eserlerin görünürlüğü çok azdır. Fakat her şeye rağmen, nitelikli bir eğitim alan birey seçkin eserleri seçer, anlar ve anlamlandırır.

Her yanı saran popüler kültürün en güçlü araçlarından biri romanlardır. Popüler kültürün ürünü olan popülist kitaplar yalnızca birer metadır. Bu kitaplar, çabucak tüketilmeli (kolayca anlaşılmalı) ve hemen yenileri alınmalıdır. Yığınlar ve yığınların istekleri artıkça bu kitaplara olan istek de artacak ve böylelikle daha çok “kâr ve ün” elde edilecektir. Bundan dolayı sürekli olarak popülist kitaplar yayımlanmalı yahut estetik romanlar bile popülerleştirilmelidir.

“Popülist ve popüler” kavramları sıklıkla birbirlerinin yerine kullanılsa da aslında bu iki kavram ayrımlı durumları niteler. Popüler kavramı, “popüler olmayan fakat yapay bir elatmayla (müdahaleyle) popüler durumuna getirilen ürünleri de kapsar; popüler olan bir ürün, popülist özelliklere iye olmak durumunda değildir, popülist özelliklere iye olan bir ürün de herkesçe bilinmek durumunda olmayabilir. Bu tanımlardan anlaşılacağı gibi popülerin kaplamı popülizme göre daha geniştir. Bu ayrımlılığı net anlayabilmek için Franz Kafka’yı yahut Küçük Prens romanını örnek verebiliriz. Kafka’nın kitaplarını ve Küçük Prens’i neredeyse herkes bilir ve son zamanların en çok satan kitaplarıdır. Bu durum, Franz Kafka’yı ve Küçük Prens’i popüler yapar fakat bu kitaplar popülistliğe iye değildir, yani son derece seçkin, estetik eserlerdir. Tabii bu kitapların çok satıyor (çok biliniyor) olması aynı oranda anlaşılıyor olduğunu göstermez!)

Popülizmi ve popüler romanları; Prof. Nermin Abadan, sistematik bir fikir yapısı ve tutarlı mantık örgüsüne sahip olmayan, eğitim seviyesi ve kültür düzeyi düşük yığınlar tarafından taraftar bulan bir akım” olarak; Prof. Şaban Sağlık ise “Yarım yamalak eğitim almış, kültür düzeyi düşük, özgün ile kopyanın değerini bir gören kişiler tarafından okunan kitaplardır.

Bu kitaplar çok satar çünkü tek bir yorum sunarlar, bayağı (abartılı, yersiz, fazla duygu odaklı) bir biçem kullanırlar, bilenen söylemleri tekrar ederler ve kültürle bağları son derece yüzeyseldir” şeklinde açıklar.

Abdülhak Şinasi Hisar popüler kitap okurlarını “hecelemeyi belki de okumayı öğrenmiş ama duymayı ve düşünmeyi öğrenmemiş olan okurlardır” diye tanımlarken Prof. Zehra İpşiroğlu da “popüler roman okurları sıradan kişilerdir ve sıradan okuyucu çoğunlukla tutucudur ve popüler romanla duygusal bir bağlanım sergiler” şeklinde tanımlar.

Popüler romanlar, düzenin bir ürünü olduğundan düzene “köklü” bir eleştiri yönelt(e)mezler ve kof içerikleriyle. (Yani, tam olarak televizyon yahut internet dizilerinin edebiyattaki karşılığıdır, popüler romanlar) ulusu çürütürler. Popüler romanların yıkımlarını Prof. Sibel Bozbeyoğlu, “popüler romanlar, halkı, dönemi sorgulamaktan uzaklaştırır. O denli ki Joseph Mery zamanında şöyle demek zorunda kaldı: “Eğer ben Kral L. Philippe olsaydım, Dumas, Solier ve Sue’ya “Şeytanın Anıları”nı yazmaya devam etmeleri için gelir sağladım. Böylece asla devrim olmazdı”; Prof. Zehra İpşiroğlu, “estetik romanları anlamak “düşünsel bir etkinlik ve çaba” gerektirir. Oysa, yoz sanat; okuru edilgenleştirir ve uyuşturur.”; Prof. Nilgün Abisel, “popüler roman okurları şekerle zehirlenmektedirler.” Fethi Naci “popüler kitaplar o denli olumsuz bir işleve sahiptir ki, kapitalist yaşam biçiminin en uygun ve değiştirilemez yaşam biçimi olarak algılanmasını bu yığınların kafalarına kazır” şeklinde dillendirir.

Popüler romanlar, bu denli toplulukları uyuşturmasına karşın okurlar bu durumun farkında dahi değildirler, yani derya içre olup, deryayı bilmeyen balıktan daha alıklar. Daha da acısı, popüler roman okurları, ne kadar çok kitap okurlarsa okusunlar, asla bir derinliğe ve gelişmişliğe iye olamazlar. Bundan dolayı da sabit bir düzeyde kalmaya (alıklığa) mahkumdurlar.

Yazı boyunca yalnızca popüler roman okurlarını eleştirdik fakat bir de doğal olarak, bu romanları üretkenler var. Bu üreticiler, sistemin çarklarını güçlendirdikleri ve yığınlar üzerinden para kazandıkları için onlar için, sayfalarca eleştiri düzsek yetmez.

Fakat şunu belirtmek gerekir ki, zamanında popüler kitap üreterek çok ünlü olmuş ve çok para kazanmış olan yazarımızlar (Kerime Nadir, B. Cahit Morkaya, M. Sami Koray ve niceleri) bugün bırakın ürettikleri ürünlerin adlarını kendi adları bile bilinmiyor. Günümüz popüler kitap üreticilerinin (Tuna Kiremitçi, Hikmet Anıl Öztekin, Ayşe Kulin, Ahmet Ümit, Ahmet Günbay Yıldız, Yavuz Bahadıroğlu, Elif Şafak, Metin Hara, Ahmet Batman ve daha niceleri) de adları ileride bilinmeyecek belki de onlar ölmeden, adları çoktan ölmüş olacak, ve bunca ürettikleri o süprüntüler de yok olacak!

Toparlayacak olursak, popülizm salt edebiyatın değil birçok disiplinin (eğitim, ekonomi, toplumbilim, felsefe...) iç içe girmiş hem öncül hem de artçıl çok ciddi bir sorunsaldır. Bu ciddi sorunsala karşı durmak; **“Halk neye karar verirse doğru odur, çoğunluğun kararı esastır, sandıktan kim çıkarsa kabul edilmelidir”** gibi birçok popülist söylemi reddetmek; yığınların aldıkları kararlara saygı duymamak, onların beğeni ve kararlarını reddetmek; arkalarına aldıkları yığınlara güvenerek istediklerini yapabilmek özgürlüğüne iye olduğunu varsayan iktidara muhalefet olmak; bireyin özsaygısındanır!

EĞİTİM SİSTEMİ BULANIKLIĞI

Artun ÖZ

Ülkemizin eğitim sistemi, çoğu Türk insanının kafasında **“Bizim sistemimiz kötü.”** düşüncesine mahal vermektedir. Peki neden yaşlısından gencine bu düşünce hakimdir? Problem gerçekten sistemden kaynaklı mıdır? Yoksa öğrenciden kaynaklanan bir sıkıntı mı vardır? Veyahut aile temelli bir problem midir?

Ülkemizde birçok sınav değişikliğine gidilmesine rağmen hala belli bir düzenimiz yok. Baskıcı ve soruşturmacı bu sistemde öğrenciler, liseye başladıkları zamandan son sınıfa gelinceye kadar geçen sürede sistem çoktan değişmiş oluyor; ve bu duruma ayak uydurmak o yaşlardaki öğrencileri zorluyor. Bu durum sadece lise için geçerli değil, ilköğretimde okuyan öğrencileri de kapsıyor. Sistem değişikliğinin gelmesiyle sınava birkaç yıl önceden hazırlanmaya başlayan öğrencilerin çalıştıkları kaynaklar artık geçerli olmuyor. Bu yüzden de çoğu konuya sil baştan başlıyorlar. Her yeni gelen sınav sistemi öncekinden daha kötü olmayı başardığı için bir süre sonra kendini değiştirilmeye mahkum bırakıyor. Geçtiğimiz 15 yılda, 14 kez sınav sistemi değişikliğine gidilmiş. Bu yıllar içerisinde de 6 bakan değiştirmişiz. Yani 2 3 yılda bir systemsiz olarak sistem değiştiriyoruz. Ve durum böyle olunca da her şey otomatik olarak altüst oluyor, yerimizde saymayı bırakın daha da vahim bir duruma geçiyoruz. Yıllardır oturmayan bu sistemde öğrencilerin buna ayak uydurmasını bekleyebilir miyiz?

Eğitim sistemi, yeni gelen her bakanın canı sıkıldıkça hobi olarak değiştirdiği bir uğraş haline geldi. Ülkenin başında kim varsa sınava girecek bütün öğrencilerin kaderleri ona göre şekilleniyor. Ülkedeki oligarşik yapı maalesef eğitime yansımış ve eğitimi de bozmuş durumda. Zaten böyle bir yapıda tek bir sistemin değil her sistemin bozulması öngörülebilir. Şuanki yapımızda bile istenilen seviyede yayın yapan, kitap basan düzgün bir yayımcı yok. Müfredatı nasıl ve neye göre belirlediklerini tam olarak bilmiyoruz. Daha doğrusu bildiklerimiz, içerikle örtüşmüyor. Müfredattan istedikleri konuları kaldırıp istedikleri konuları getirebiliyorlar. Yine kendi istekleri doğrultusunda sistemi değiştirdikleri için ona göre basım yapacak olan yayımcılarla anlaşma sağlayabiliyorlar. Sınava girecek olan öğrencilerin aileleri çocuklarını düşünüp onların geleceklerine yön vermeye çalışırken bir de eğitim sistemine ayak uydurup bu kaosla baş etmek zorunda kalıyorlar. Bu durum, çocukları geleceklerinden mahrum bırakıyor.

Bence eğitimde ilk basamak ailedir. Okul öncesi döneme gelene kadar çocuk, hemen her şeyi ailesinden öğrenir. Okul öncesi dönemde de bu eğitim devam eder. Beynin en hızlı geliştiği dönem bu zamanlardır. Anaokulu ve ilkokulda çocuklara öğretilen "değerler eğitimi" büyük önem taşımaktadır. Çünkü çocukların bu yaşlarda bu davranışları kavraması ilerisi için çok değerlidir. Fakat bu kazanımlar aile içinde desteklenmediği zaman eğitim ve öğretim anlamını yitiriyor. Ülkemizde İngilizce iki cümle bile kurmayı öğretemeyen bir sistem var. Çocuklar Türkçeyi dahi artık yanlış konuşuyor. Okuyan, araştıran, sorgulayan, yaratıcı düşünceye sahip ve merak eden bireyler yetiştirmesi gereken eğitim sistemi, tam tersine insanın içindeki yaratıcılığı öldüren, yeteneklerini körelten ve becerilerini kısıtlayan, yıllarını heba edecekleri sonsuz bir yarışa sürüklüyor.

Bu bulanık sistemde az da olsa öğrencilerin hataları da yok değil. Ülkemizde çoğu öğrenci maalesef sınav sonucuna göre hayatını belirlemekte. Halbuki bu yola çok daha önceden çıkılmalı; öğrenci, hedefini önceden belirlemelidir. Bu durumun olmamasının sebebi ise yine eğitim sisteminin bu duruma öğrencileri baştan hazırlamamasıdır. Örnek olarak ülkede çok az insan gerçekten olmak istediği mesleği seçebiliyor. Hayatımız boyunca bize sunulan eleme sınavlarını aşmış son noktaya geldiğimizde, çoğumuzun önünde istemediğimiz meslek seçenekleri oluyor.

Öğrencilerimizin çoğu sınavlara hazırlanma aşamasında test çözmek bile istemiyor. Bu sınavlara hazırlanma durumunu görev bilen az sayıdaki öğrenci ise ders çalışmaktan vakit ayırıp bir "kitap" bile okuyamıyor. Çünkü kitap okumakla zaman harcamak istemiyor, onun yerine "**Daha çok test çözmek gerek.**" fikrine kapılıyor. Üniversite yıllarında ise hocalarının notlarını ezberleyip sadece sınava kadar aklında tutan, sınavı geçtikten sonra öğrendiği bilgileri tekrar hatırlamamak üzere unutan öğrenci modeli sadece bizim ülkemizdedir herhalde. Maalesef verilen ezber dayalı bilgiler sadece sınava kadar akılda kalıyor. İdeolojik dayatma içeren eğitim modelinde öğrenciler, rahat okumaktan çok yoğun ders yükü ve sınav kaygısıyla senelerini geçiriyor.

Bugün baktığımızda lisede ve üniversitede öğrendiğimiz bilgilerin ne kadarı işimize yarıyor? Ya da biz bunları gerçekten ileride kullanmak için mi öğreniyoruz? Matematik veya fen bilgisini öğrenip sınav ve sınıflar dışında başka hiçbir yerde bu bilgileri kullanmıyoruz. Sadece sınavı atlatıp okulu bitirmek için öğreniyoruz. Biz edebiyat dersinde şairleri ve yapıtlarının isimlerini veya matematik dersinde formülleri ezberlemek durumunda kalıyoruz.

Daha da ilginç tarafı ise bunları ezberledikten sonra eğitimimizi tamamladık varsayıyoruz.

Ülke bazında bakacak olursak eğitimin amacı, gelecekte, her anlamda donanımlı bireyler yetiştirip bu bireylerin ülkeye faydalı olmalarını sağlamaktır. Ekonomik ve kültürel kalkınmanın en önemli şartıdır eğitim. Eğitimin asıl işlevi çocukları hayata hazırlamak olmalı. Bu işlevde öğretmenlerimizin büyük rolü vardır. Ülkedeki kötü eğitim sisteminde bir değişim yapılmalı ve bu değişim de öğretmenlerden başlamalı. Gelecek çocuklarımızdır. Daha güzel bir nesil yetiştirmek öğretmenlerimizin bilgi ve birikimine bağlıdır. Öğretmenler, çocukları tembel ve çalışkan diye ayırmamalıdır. Ayrıca "**tembel çocuk**" kavramına da katılmıyorum. Tembel çocuk yoktur, ilgisiz çocuk vardır. Bu ilgisizliğin kaynağını bulmak, asıl becerilerini ortaya çıkarıp doğru yönlendirme yapmak yine öğretmenin görevidir. Ayrıca çocuklar, potansiyellerinin ortaya çıkması için okul dışındaki kurslara ve atölyelere (yaratıcı drama, müzik, el işi, kod yazma vb.) yönlendirilmelidir. Ne kadar erken ve doğru bir eğitim verirse o kadar topluma yararlı bir birey yetiştirmiş oluruz.

Dünya çok hızlı değişiyor. Hemen her an bir sürü buluş yapılıyor. Bizim de ülke olarak bunlara ayak uydurmamız ve bunları çok yönlü kavrayacak bireyler yetiştirmemiz gerek. Yapmamız gereken elimizdeki verileri masaya yatırmak; daha sonra eğitim konusunda uzman kişiler tarafından –yurtdışından ve yurtiçinden uzmanlar olabilir- durum incelemesi yapmak ve yeni bir yol başlatmak; mevcut eğitim sistemini onarıp yenilemek ya da olmadığı taktirde kökten değiştirmektir.

Maalesef eğitim sistemimizin bulanıklığı yüzünden ülkemiz, yirmi birinci yüzyılın gerisinde kalıyor. Sonuç olarak bu değişimi yapmadığımız sürece ileriye dönük hiçbir adım atamayız.

LEFKOŞA'DAN GELİR

Arda ÖZTÜRK

Pek gündeme gelemese de Kıbrıs Adası için büyük bir savaşım veriliyor. Özellikle Doğu Akdeniz'de yeni petrol yatakları bulunmasının ardından ülke yönetimleri, sık sık görüşmeye başladı. Ancak olay, doğal olarak yöneticilerle sınırlı kalmıyor. Halkların ne istedikleri ve isteklerini nasıl savundukları asıl önemli olan. Biz, ne yazık ki bu konuda sınıfta kalıyoruz. Rumlar ile Türkler arasında büyük bir bilinç ayrımı(fark) var. Bunun en büyük kanıtıysa, 2004 yılında halk oylamasına sunulan Annan Tasarısı. KKTC'den toprak koparan, Türk ordusunu adadan kovup adada bulunan İngiliz süerlerine(asker) dokunmayan, binlerce Kıbrıs Türkünü evinden ve işinden eden tasarıya Türk halkı “*evet*” derken; Rumların %75'i “*hayır*” dedi. (Özgül, Yılmaz, Beraber Yürüdük Biz 1 Bu Yıllarda, Doğan Kitabevi, 178. Baskı, İstanbul, 2014, s.47.) Bizler için böylesine küçük düşürücü bir tasarımı bile reddeden Rumların isteklerinin ne olduğu, sanırım artık açık seçik ortada: Türkleri tümüyle kovup bütün adanın egemenliğini ele geçirmek.

Bunun için aralıksız çalışıyor, bitmek tükenmek bilmeyen bir kinle kuyumuzu kazıyorlar. Ayrıca, tarih boyunca olduğu gibi, yalnız değiller. Arkalarını kollayan güçlü devletlerin baskıları sonucu, Güvenlik Konseyi üyesi hiçbir ülke KKTC'yi tanımadı. KKTC'ye, kurulduğu günden bu güne ağır bir engelleyim(ambargo) uyguluyorlar. Yanlı olduklarını göstermekten de çekinmiyorlar. Kıbrıs Rum kesiminin AB'ye kabul edilmesinden anlayabiliriz bunu.

Neredeyse beş yüz yıllık Türk yurdudur Kıbrıs. Oradaki Türk nüfusu da Anadolu'dan göçenlerce o luştı. (Ortaylı, İlber, Türklerin Tarihi, Timaş Yayınevi, 1.Baskı, İstanbul 2015) Yani KKTC'lilerin ataları, Anadolu'dan geldi. Bundan sonra yavaş yavaş gönenen ada halkı, 19. yüzyıla değin uyum ve barış içinde yaşadı. 19. yüzyılda, tüm acunu(dünya) etkileyen ulusçuluk anlayışı, Kıbrıs'a da sıçradı; ayrılıklar başladı. Gelgelelim bundan etkilenen, yalnızca Rumlar oldu. Türkler, bir ulus oldukları çok sonra anlayacaklardı.

1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın ardından, Batılı devletlerin yardımıyla zor kurtulan Osmanlı Devleti; İngilizlerin Kıbrıs isteklerine hayır diyemedi. Bu olaydan sonra, ada üzerindeki bütün egemenliğini yitirdi. Kıbrıs Türklerinin yalnızlığı i şte b öyle b aştı.3 (İnalçık, Halil, Devlet-i Aliyye 4 . Cilt , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2016, s. 293.) Bir yandan Rumların kısımları, bir yandan İngiliz yönetiminin göz yumması. Ama hiç yılmadı Kıbrıslı, hep direndi.

Türk Devrimi'nin parıltısı, adaya ulaşmakta gecikmedi. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu, “*Neden Kıbrıs'ta kurtarılmadı?*” düşüncesini doğurdu. 1931 yılında örgütlenmeler başladı. Hem siyasal hem de eylemsel olarak Rumların ve İngilizlerin karşısına dikildiler. Turgut Özakman, o yılları şöyle anlatılıyor:

“İngiliz yönetimi, şapkaya karşı çıktı; fesi, sarığı savundu. Rauf Denktaş'ın babası Hakim Raif Bey'i şapka giydiği için Lefkoşa dışına sürdüler. Şapkasını çıkarmadı. Öteki bütün hakimler de Raif Bey'i desteklemek için şapka giyince İngiliz yönetimi durumu kabul etmek zorunda kaldı. Yeni alfabeye karşı çıktı, önlemek için Türkiye'den kitap getirilmesini yasakladı. Ama Türkler, çeşitli yollarla bu yasağı deldiler. İngiliz yönetimi aciz kaldı. Yeni harflere geçildi. Okullarda Mustafa Kemal Paşa'dan söz edilmesini yasakladı. Öğretmenler, işten atılma pahasına bu yasağı uymadılar. Okullara Atatürk büstü konulmasına 1954 yılına kadar sert bir biçimde engelledi. İngiliz yönetimi, halkın yalnızca İngiliz Krallığı'na bağlı olmasını istiyordu. İlk Atatürk büstü, 1954 yılında Akşam Ortaokulu'na dikilecek, okula İngilizlere inat Atatürk Ortaokulu adı verilecektir. Sömürge yönetimi, Vakıfçılar denilen devrim karşıtı adaylara destek verdi.” (Özakman, Turgut, Çılgın Türkler Kıbrıs, Bilgi Yayınevi, 24. Baskı, Ankara 2013, s. 46.)

Çatışmalar ve baskılar artarak sürdü. Bunun üstüne 1955 yılında, Dr. Küçük önderliğinde Türk Mukavemet Birliği kuruldu. Türk ordusunun gelişine dek hiçbir özveriden kaçınmadılar. 1960'lı yıllarda olaylar dayanılmaz boyutlara geldi. Türkler, sürekli saldırı altında kalıyor, öldürülüyor, kaçınılıyordu. Türk köylerine hemen her akşam kurşun ve bomba yağıyordu. Türkiye'de sürekli protesto yürüyüşleri yapılıyor; Kıbrıs'a, ordunun müdahale etmesi isteniyordu. İstenen, 3 Haziran 1964 günü oldu. Bakanlar Kurulu, müdahale kararı aldı. Ancak Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en utanç verici olaylarından biri yaşandı. Türkiye'nin kararının ardından, dönemin ABD Başkanı Johnson, çıkarmanın durdurulmasını istiyor, ABD silahlarının izinsiz kullanımını yasaklıyordu.

Bunun üzerine çıkarma gerçekleştirilemedi. Ancak adaya her türlü silah ve donanım yardımı yapıldı. TSK subayları, gizlice adaya gelip halkı örgütledi. Bunların yararı 1974'te ortaya çıktı. Kıbrıs'ta gerçekleşen düşürüm(darbe), bütünüyle ırkçı bir yönetimi temsil ediyordu. Türk bölgesindeki direnişçiler, seferberlik başlattılar. Dönemin Bakanlar Kurulu da her türlü baskıyı göze alıp yeniden çıkarma kararı aldı.

Sonrasında bilindiği gibi iki aşamalı bir eylemceyle(harekat), Kıbrıs'ın üçte biri Türk egemenliğine girdi; KKTC kuruldu. Bu kutlu sonuç için Kıbrıs Türkleri 1672 şehit ve binlerce yaralı,Türk ordusu da 498 şehit ve 1200 yaralı verdi.

Neredeyse yüz yıl yabancıların baskısı altında kalan Kıbrıs Türklerinin yaşadıklarını okuduğunuzda, gerçekten tüyleriniz diken diken oluyor. Yapılan öyle çok özveri var ki, direnişçilerin içinde öyle bir yurt sevgisi var ki; sözcükler yetersiz kalıyor. Bugün, yapılan yüz yıllık direniş, eğer biz bilinçlenmezsek boşa gitmiş olacak. KKTC, Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'nin yaptığı görüşmeler büyük bir dikkatle incelenmeli, hiç çekinmeden eleştirilmeli. Kıbrıs'ta yapılmaya çalışılan, Türkleri ve Rumları tek bir devlet altında toplayıp Rumları, Türklerin üzerinde egemen konuma getirmektir. Kıbrıs Adası'ndaki iki devletli yapıdan asla vazgeçemeyiz. Durum böyleyken gelin, son durumlar nasılmış diye bakalım.

Kıbrıs sorununun uluslararası boyuta ulaşmasının dönüm noktası: 1999 Helsinki Zirvesi'dir. Dönemin Türk erki, AB ülkelerine şirin görünmek için Kıbrıs sorununun AB gündemine taşınmasını onadı. Bu zirveden yalnızca iki ay sonra AB'nin Kıbrıs ile ilgili aldığı karar şuydu: **"Türkiye, Kıbrıs Cumhuriyeti topraklarının %37'sini yasadışı bir biçimde işgal etmektedir."** (Aydoğan, 5 Metin, Avrupa Birliği'nin Neresindeyiz , Umay Yayınları, 20. Basım, İzmir 2007, s. 231.) AB'nin bu görüşü, o gün bugündür sürüyor. Bugün geldiğimiz noktada ise KKTC erki, büyük ölçüde Kıbrıs'ın bağımsızlığı görüşünden uzaklaşmış durumda. Türkiye, Yunanistan, İngiltere, KKTC ve GKRY arasında sürekli yinelenen beşli görüşmelerin ardından, bugünkü KKTC cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, sürekli olarak **"federal"** bir yapı altında uzlaşmak istediğini belirtiyor. Türkiye erkinin ise henüz kendi adalarını ve kayalıklarını bile Yunanistan'a karşı koruyamıyorken; Kıbrıs'a koruyucu bir hamle yapması söz konusu bile olamaz. Dolayısıyla ulusçu olduğunu iddia edenlerin bu konuda bilgi sahibi olmaları, bu konunun takipçisi olmaları son derece önemli.

Kıbrıs sorunu, özü itibariyle Yunanistan'a karşı verilen bir savaşımdır. Dolayısıyla bu konudan söz etmişken iki ülke arasındaki diğer sorunları da özetlemek yararlı olacaktır. **"Bu sorunlar temel olarak şunlardır:**

Kıta sahanlığı: Yunanistan ada, adacık ve kayalıkların kıta sahanlığı olduğunu iddia etmektedir.

Kara suları: Yunanistan karasularını 12 mile çıkarmak istemektedir.

EGAYDAAK: Yaklaşık 150 civarındaki egemenliği antlaşmalarla Yunanistan'a devredilmemiş ada, adacık ve kayalığın sahip olduğu karasuyu, münhasır ekonomik bölge ve kıta sahanlığının paylaşımına olan etkisidir.

FIR hattı: Yunanistan uçuş kontrol hatlarını siyasi sınır gibi kabul etmektedir. Hava sahası: Yunanistan 6 millik karasularının üzerindeki hava sahasını 10 mil olarak kabul etmektedir." (Pekin, İsmail Hakkı; Yavuz, Ahmet, Asker ve Siyaset, Kaynak Yayınları, 4. Basım, İstanbul, 2016, s. 100.)

Görüldüğü üzere yalnızca Kıbrıs üzerinden Akdeniz üzerindeki egemenliğimize değil, Ege Denizi üzerindeki egemenliğimize de doğrudan saldırılar yapılmaktadır. Yunanistan, tarih boyunca Batılıların Türkiye'ye karşı uyguladığı siyasetlerin aracısı olmuştur. Bu durum, bugün de sürmektedir. **"Türkiye, Batı için doğrudan tehdit oluşturabilecek durumda değildir; ama denetim altında tutulacak birinci ülkedir. Türkiye, ulusal bağımsızlık eğilimleri içine girebilir ve bölgesinde güçlü bir devlet haline gelerek az gelişmiş ülkeler için yeniden güncel bir model olabilir. AB için gerçek tehdit budur. "** (Aydoğan, Metin, age, s . 265.)

İRTİCA İLE MÜCADELENİN YÖNTEMİ

İrtica ile mücadelenin üç ayağı vardır: Aile, üniversite de dahil olarak okul ve toplum.

İrticayla, yani gericilikle mücadele ailede başlar. Dolayısıyla ebeveynin gerici olmaması, çocuğun da gerici olmayan bir çevrede büyümesi lazımdır. Bu durumda gericilikle mücadelenin ilk ayağı, yetişkin eğitimidir. Bunun için devlete büyük görev düşer. Öncelikle televizyonlarda gerici programların olmaması, radyoların bu yönde yayın yapmaması, gazete ve dergilerin gerici malzemeyi okuyucuya vermemesi lazımdır. Bu durumda şu soru ortaya çıkmaktadır: Gerici malzeme nedir? Gayet basit: Güncel bilimin doğru olmadığını ispat etmiş olduğu (yani yanlışlamış bulunduğu) görüş ve kuramları doğruymuş gibi öğretmeye devam etmek gericiliktir. Mesela münkariz (bitip tükenmiş) Sovyetler Birliği'nde Trofim Denisoviç Lysenko (1896-1976) adlı meslek okulu mezunu bir köylü, vernalizasyon (kışlama, yani soğuğa dayanıklı hale getirme) sürecinin tevarüs edilebileceğini (kalıtım yoluyla aktarılabilceğini) iddia ederek hem Mendel hem de Darwin'e karşı çıkmış, evrimin Lamarck'ın dediği gibi geliştiğini iddia etmişti. Aslında iddiaları vernalizasyonun tevarüs edildiği yalanına dayanıyordu. Ama cahil Stalin, Lysenko'nun tarafını tutarak sadece pek çok önemli Rus biyologunu ve tarımcısını zindanlarda katletmekle kalmadı, Sovyetler Birliği'nde genetik bilimin çok gecikmiş olarak gelişmesine sebep oldu. Bu bir insanlık suçudur. Bu suç, Stalin'in ölümünden sonra Sovyet Bilimler Akademisi'nin yaptığı bir araştırmada tüm detaylarıyla ortaya çıkmış ve dünyaya duyurulmuştur.

Benzer şekilde, canlıların biyolojik evrim yoluyla geliştiğini değil, yaratılış yoluyla ortaya çıktıklarını iddia etmek gericiliktir, çünkü yaratılış iddiası bilimce jeoloji, biyoloji ve kimya kullanılarak çürütülmüştür. Bugün hiçbir akli başında bilim projesinde yaratıcılık temel alınmaz. Yaratıcılık tezini okullarda öğreten, televizyon ve yazılı basın yoluyla yaymaya kalkan, en az Stalin kadar suç işliyor demektir. Benzer şekilde Einstein'ın izafiyet teorisine, yanlışlığını ispat etmeden karşı çıkmak gericiliktir (mesela Almanya'da Nazi rejimi egemenliğinde 100 gerici fizikçi, Einstein'a karşı saçma sapan bir kitap yayımlamıştı). 2009 yılında Amerikan Jeoloji Derneği, akıllı tasarımın (yani gerici bir zırvallığın) okullarda öğretilmesini yasakladığı için yargıç John E. Jones'a derneğin başkanlık madalyasını vermişti.

Demek ki ilk yapılacak iş, halkın gerici malzemeyle beyninin yıkanmasının önüne geçilmesidir. Bir hükümet gerici propaganda yapıyorsa (mesela bir Milli Eğitim Bakanı'nın *"Darwin, Marksistlerin teorisidir, akıllı tasarım ise inananların. Onun için yaratılışı okullarda öğretiyoruz."* demesi hem kendisinin hem de hükümetinin, ABD'de yargıç Jones'un ortaya koyduğu gibi suç işlediğini gösterir). Ne kadar çok oy almış olursa olsun (%100 olsa bile!) böyle bir bakanı yerinde tutan ve uygulamalarına izin veren bir hükümet suçlu olur ve meşruiyetini kaybeder.

Bir bakandan bahsederek, gericiliğe karşı mücadelenin ikinci önemli ayağına giriş yaptık demektir. Bu ayak, okullardan oluşur. Okulların, tersi ispat edilmiş ve bilim tarafından terk edilmiş kuramların öğretim yeri olmayacakları kesindir. Mesela Kepler öncesi astronomiyi sanki doğruymuş gibi öğretmeye kalkan her okul, okul olma vasfını kaybeder. Böyle okulları halkına empoze eden bir devlet de meşruiyetini kaybeder. Okulun en önemli görevi, öğrenciyi serbest, eleştirel düşünmeyi öğretmektir. Onun için onun önüne *"bu tartışılmaz"* etiketi taşıyan hiçbir şey ama hiçbir şey konulamaz. Böyle bir şeyi öğrenciye öğretmeye kalkan, öğretmenlik meşruiyetini kaybeder. Böyle bir şeyi öğretmeye kalkan bir öğretmeni dinlemek hiçbir öğrencinin mecburiyeti olmadığı gibi onu takmamak öğrencinin, öğrenci olarak asli görevidir.

Gericiliğe karşı mücadelenin üçüncü ayağı, şiddete başvurmadan, tartışılmaz olduğu iddia edilen şeyleri öğretenlerin faaliyetinin toplum içinde kısılmasıdır. Bu kişilerin düşüncelerine kimse karışmamalı, onların fikirlerini başkalarına başkalarına anlatmalarına da engel olunmamalıdır. Ancak bu kişilerin kurumsal olarak eğitime, hele hele 18 yaşından küçüklerin eğitimine geçmeleri mutlaka yasayla önlenmelidir. Eleştirilmemesi istenen görüşler sadece bireye münhasır kalmalıdır, zira iki insan aynı düşünmek zorunda değildir. Çevrelerindeki doğa ve cemiyet hakkındaki fikirlerini tartışarak geliştirebilirler. Bu tartışmayı, yani eleştiriye yasaklayan her şey gericiliktir ve toplumda kurumsal yer edinmesine izin verilemez.

Özetlersek: Gericilikle mücadelenin üç ayağı, yetişkin eğitimi, okul ve üniversitelerde tersi ispat edilmiş şeylerin öğretilmesinin men edilmesi ve eleştirel aklın eğitilmesi ve toplumda dogmatik düşüncelerin kurumsallaşmasına izin verilmemesidir. Buraya bir açıklık getirerek yazımı bitireyim: Dogmatik düşüncenin kurumsallaşmasını yasaklamak, bizzat dogmatik bir düşünce sahibi olmak demek değildir. Nasıl ki özgürlüğü yasaklamaya kalkan sistemlerin yasaklanması özgürlüğü kısıtlamak demek olamaz ise...

Şengör, Celal, Aptahlı Tanımlamak , Ka Kitap, 1. Baskı, İstanbul 2015, s. 205-207.

SÖYLEV

Arda ÖZTÜRK

Önceki yazımız, Mebusan Meclisi'nin açılması ile noktalanmıştı. Atatürk'ün ileri görüşlü itirazlarına karşın Anadolu'da değil de İstanbul'da açılan bu kamutay; Türk yurdunun tam bağımsızlığını ve toprak bütünlüğü, edimli olarak işgal altındaki Osmanlı başkentinde dile getirecekti. Yine de nerede kurulmuş olursa olsun, Atatürk'ün yapıtı olan Ulusal Ant'ın bir savunucusu olarak düşünülüyordu. Gelgelelim yaşananlar, Mustafa Kemal'in tasarladığından çok başka olacaktı:

“Efendiler, görüştüğümüz her şahıs veya bütün şahıslar, bizimle düşünce ve görüş birliği yaparak (Ankara'dan) ayrılmışlardır. Fakat, İstanbul Meclisi'nde Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Grubu diye bir grubun kurulduğunu işitmedik. Niçin? Evet, niçin? Buna bugün cevap isterim!” (Atatürk, Mustafa Kemal, Nutuk , Akvaryum Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 2007, s. 282.)

Söylev'inde zaman zaman o dönem yola çıktığı insanlara sitemlerde bulunan Atatürk, bunların en ağırlarından birini, Mebusan Meclisi'ndekilere karşı yapmıştır:

“Çünkü efendiler, bu grubu kurmayı vicdan borcu, millet borcu bilmek durum ve kabiliyetinde bulunan efendiler inançsız idiler, korkak idiler, cahil idiler. İnançsız idiler, çünkü milli davanın ciddiliğine ve kesinliğine ve bu davanın dayanağı olan milli teşkilatın sağlamlığına inanmıyorlardı. Korkak idiler, çünkü milli teşkilattan olmayı tehlikeli görüyorlardı.

Cahil idiler, çünkü tek kuruşluk dayanağının millet olduğunu ve olacağını takdir edemiyorlardı. Padişaha dalkavukluk ederek, yabancılara hoş görünerek, yumuşak ve nazik davranarak büyük gayelerin gerçekleştirilebileceği gafletini gösteriyorlardı.

Bundan başka efendiler, nankör ve bencil idiler. Milli ülkü ve milli teşkilatın kısa bir zamanda sağladığı şeref ve varlığı küçümsüyorlardı. ortaya çıkmış olan durum ve varlığın kolayca elde edilmiş olduğu zan ve vehmine kapılmakla çirkin gururlarını tatmin sevdasına düşüyorlardı.

Erzurum'da, Sivas'ta söylenmiş ve tespit edilmiş bir adı, olduğu gibi kabul etmek küçüklük olmaz mıydı? O addan daha anlamlı bir ad mı yoktu? Evet, işittik efendiler; varmış. Felah-ı Vatan Grubu.” (Atatürk, a ge, s . 2 82-283.)

Ancak Ankara ile İstanbul arasındaki tek uyumsuzluk ad konusunda çıkmadı. Mebusan Meclisi'nin kamutay başkanlığını önemli gören Atatürk, bu oruna(makam) kendisinin seçilmesini istiyordu; ve milletvekillerinden bunu sağlamalarını istemişti. Vekiller de bunun sözünü vererek kamutayın yolunu tutmuşlardı. Ancak İstanbul'da yapılan seçimlerde bu vaat gerçekleştirilmedi:

“Bu konuda hakim olan düşünce ve mantık şuymuş: Bunca milletvekilleri içinde meclis başkanı olabilecek değerde bir adam bile yok mudur ki mecliste bulunmayan bir milletvekilini, kendi yokken başkan seçeceğiz? Meclisi oluşturan sayın üyeleri bu kadar yetersiz göstermek, yabancılar üzerinde kötü etki yapmaz mı?

Bir başka mantık da meclis başkanlığına Kuva-yı Milliye Başkanı'nu seçmek, daha ilk günden meclis üzerine şüphe ve saldırıyı çekme fırsatı vermektir. Bu, akıl karı olamaz. Böyle düşünen ve mantık yürütenlerin, bana pek de uzak insanlar olmadığını görenler, susmayı tercih etmişler.” (Atatürk, age , s. 284.)

Yaşanan olaylar üzerine milletvekillerine olan güvenini yitirmeye başlayan Atatürk, İstanbul'un resmi işgalinden önce Ankara'da kurulabilecek yeni bir kamutay için çalışmalarına başladı. Ancak Mebusan Meclisi'nin varlık amacı, İngiliz yazanaklarının onlara taktığı adla, Kemalistlerin gözünde Ulusal Ant'ın duyurulmasından ibaretti. Dolayısıyla böyle bir işgal olacaksa bile olabildiğince geç olmalıydı. Bu gerekçeyle Felah-ı Vatan Grubu'nun elini güçlendirmek isteyen Atatürk, Anadolu'daki işgal subaylarının tutuklanması emrini verdi. Bu önleme karşın Mebusan Meclisi'nin Ulusal Ant'ı kabul etmesinin ardından, milletvekillerine İstanbul'u terk etmelerini salık verdi, aksi durumda işgal devletlerince sürgüne gönderilecekleri konusunda onları uyardı.

Ancak bu konuda bile sözünü tam olarak dinlemedi. 16 Mart 1920'de İstanbul, zaten İstanbul'da bulunan işgalciler tarafından yeniden "işgal edildi". Milletvekilleri birer birer yakalanıp Malta Adası'na sürüldü, kaçmayı başaranlar ise Ankara'ya doğru yola çıktı.

Bu başarısız girişimin ardından Atatürk, yine o günlerde ortaya çıkan İstanbul Erki destekli ayaklanmaları dile getiriyor Söylev'inde. Siyasal anlamda başarılı kazanımların sil baştan yapılandırılması gereken bir dönemde Kemalistler, Atatürk'ün deyimiyle "arkadan vuruluyordu.". Siyasal tarihimiz bu ayaklanmalara yeteri kadar yer vermese de Sina Akşin, hiç duraksamadan, yaşananları bir "iç savaş" olarak adlandırıyor:

"İstanbul'da yeni Ferit hükümetinin ilk yaptığı işlerden biri, Şeyhülislam Dürriade Abdullah Efendi'ye bir fetva hazırlamak oldu. Fetvada ulusal hareketin halifeye karşı bir ayaklanma olduğu, buna katılanların öldürülmeleri gerektiği, onlara karşı mücadele edenlerin şehit ya da gazi olacağı belirtiliyordu. Bu fetvadan binlerce basılarak ülkeye dağıldı. Kimi yerlerde İngiliz uçaklarından atıldığı anlaşıyor. Sonra Mustafa Paşa başkanlığındaki Divan-ı Harp, Mustafa Kemal ve arkadaşlarını gıyaben yargılayarak birçoğunu idama mahkum etti. Yapılanlar, bir iç savaş ilanıydı. Nitekim iç savaşa Eylül 1919'da Damat Ferit'e bayrak açılınca başlanmış, 1,5 ay ara verilmiş, İtilaf, İstanbul'u Osmanlı'dan kopartma kararından vazgeçince 16 Şubat'ta 2. Anzavur Ayaklanması'yla çok daha şiddetli ve yaygın bir ikinci perde başlatılmıştır." (Akşin, Sina, Kısa Türkiye Tarihi 4 , Türkiye İş Bankası Yayınları, 20. Basım, İstanbul 2016, s. 150.)

Yaşananlar üzerine Ankara'nın tepkisi gecikmedi. Ankara Müftüsü Rifat Börekçi önderliğinde ulusal hareketi destekleyen din adamları, Şeyhülislamın fetvasına karşı bir fetva yayımladı. TBMM kurulduktan sonra Hiyanet-i Vataniye yasası çıkarıldı, buna göre TBMM'ye karşı çıkanlar vatan haini idi ve asılacaklardı. Bunu İstiklal Mahkemeleri'nin kuruluşu izledi. İstanbul ile her türlü iletişim kesildi. İç savaş, 1920 güzüne değin sürdü. Çıkan onlarca ayaklanma, özellikle Kuva-yı Milliye birliklerinin çabaları sonucunda bastırıldı.

Söylev'den devam edelim.

İstanbul'un işgali sonucunda ilk önce bir protesto yayımlandı, ardından halka dönük bildirimler dağıtılmaya başlandı. Ve zaten hazırlıklarına başlanmış olan, olağanüstü yetkilere sahip bir kamutayın Ankara'da kurulmasına karar verildi:

"23 Nisan günü Ankara'da İttihat ve Terakki kulübü binasında ilk açılış oturumu yapılan meclise,

ilk anda sancaklardan ve livalardan seçilen 115 mebus katıldı. Bu mebuslar, geldikleri bölgede sandıklar kurularak umumi bir seçimle belirlenmemişlerdi. Daha çok her yerde teşkil edilen ve Mustafa Kemal Paşa tarafından bir elde toplanan Müdafaa-i Hukuk gruplarından seçilip gönderilen mebuslardı. Ayrıca İstanbul'daki son Osmanlı meclisinin üyeleri, Ankara'daki meclisin tabii üyeleri idi. Bunlar Ankara'ya ulaştıkça ve Malta sürgününden döndükçe Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne katıldılar. Adı üzerinde tarihte ilk defa Türk devleti, Türkiye ismini taşıyordu. İstanbul saltanat ve hilafetinin haklarını savundukları için 1876 Kanuni Esasi'yi esas aldılar. Ama bu metin aslında Ankara hükümetine uygun anayasa olamazdı. 1921'de kısa ama çok ilginç bir anayasa hazırlandı." (Ortaylı, İlber, Türkiye'nin Yakın Tarihi , Timaş Yayınları, 20. Baskı İstanbul 2015, s. 58.)

1. Meclis üzerine birkaç söz söylemekte yarar var. Bu meclis, hangi görüşü taşıyor olursa olsun bütün tarihçilerin onadığı gibi, halkın her kesiminden insanın bulunduğu, tam anlamıyla çok sesli bir yapıdaydı. Hatta tarihte böylesine halkerkçi(demokratik) bir bağımsızlık savaşı daha görülmediği savlanabilir. Bu durumun doğal sonucu, kuşkusuz, kamutay içinde geçen çetin tartışmalardı. Öyle ki bu tartışmaların boyutları, Atatürk'e silah çekilmesine dek varmıştı. Bu duruma karşın sayısız yoksunlukla karşılaşan, o güne dek kutsal bildikleri "devlete" başkaldıran, en yakınları tarafından bile cesaretleri kırılmaya çalışılan bu insanlar, hiçbir çıkar gözetmeksizin Kurtuluş Savaşı'mıza hizmet etmişlerdir. *"Bu savaş; yapımı henüz bitmemiş, değişik yerlerden toplanmış kırık dökük eşyalarla donatılmış, memur olarak lise öğrencilerinin çalıştığı ve milletvekili sıralarının Ankara Lisesi'nden getirildiği bir binadan yönetilmiştir. Meclis tutanaklarının basılacağı kağıt yoktu, tutanaklar dilekçe kağıtlarına, mektup kağıtlarına, hatta kese kağıtlarına basılıyordu. Birçok akşam bir kahveden ödünç alınan petrol lambalarına gaz bulunamadığı için meclis mum ışığında çalışıyor, milletvekilleri sabahlara dek süren ateşli tartışmaları, birbirini tam olarak görmeden yapıyordu."* (Aydoğan, Metin, Atatürk ve Kurtuluş Savaşı , Umay Yayınları, 25. Baskı, İzmir 2008, s. 254.)

Kurtuluş Savaşı'nda izlenen bu yöntem, doğrudan Atatürk'ün istediği ve benimsediği yöntemdir. Bir gün Nadir Nadi, Atatürk'e *"Her kerameti meclisten beklemek niyetinde miyiz?"* diye sorar. Atatürk: *"Ben, her kerameti meclisten bekleyenlerdenim. Nadi Bey, bir devre yetiştik ki onda her iş meşru olmalıdır. Millet işlerinde meşruiyet, ancak milli kararları isnat etmekle, milletin eğilimine tercüman olmakla elde edilir."*

Kurtuluş Savaşı'nda izlenen bu yöntem, doğrudan Atatürk'ün istediği ve benimsediği yöntemdir. Bir gün Nadir Nadi, Atatürk'e “*Her kerameti meclisten beklemek niyetinde miyiz?*” diye sorar. Atatürk: “*Ben, her kerameti meclisten bekleyenlerdenim. Nadi Bey, bir devre yetiştik ki onda her iş meşru olmalıdır. Millet işlerinde meşruiyet, ancak milli kararları isnat etmekle, milletin eğilimine tercüman olmakla elde edilir.*”

Ordu ile meclis arasında yaptığı şu karşılaştırma, ayrıca dikkat çekicidir: “*Bence meclis kuram değil, gerçektir ve gerçeklerin en büyüğüdür. Önce meclis, sonra ordu Nadi Bey. Orduyu yapacak olan millet ve onun yerine meclistir. Çünkü ordu demek yüz binlerce insan, milyonlarca ve milyonlarca servet ve saman demektir. Buna iki üç şahıs karar veremez. Bunu ancak milletin karar ve kabulü meydana çıkarabilir ve bir kere bu hale geldikten sonra milletin hayat ve mevcudiyetine zıt olan mezalim ve taziyelerin tümünü bertaraf etmeye muktedir olmak salâhiyetini yalnız teorik olarak değil, fiilen de kazanmış oluruz.*” (Mütercimler, Erol, Fikrimizin Rehberi, Alfa Yayınları, 1 O. Basım, İstanbul, 2016, s. 767- 777.)

TBMM'nin açılışının ardından Atatürk, 24 Nisan 1920'de 120 oyun 110'unu alarak başkan seçildi. Bu noktada, ilan ettiği yeni yapılanmanın -zira bu tarih, yeni bir devlet sözü için oldukça erken- sağlam temeller üzerinde yükselmesini isteyen Gazi Paşa, Söylev'inde şu saptamalara yer veriyor: “*Efendiler, bilirsiniz ki hayat demek, mücadele ve müsademe demektir. Hayatta başarı kazanmak, mutlaka mücadelede başarı kazanmaya bağlıdır. Bu da maddi ve manevi güç ve kudrete dayanır bir husustur. Bir de insanların uğraştığı bütün meseleler, karşılaştığı bütün tehlikeler, elde ettiği başarılar, toplumca yapılan genel bir mücadelenin dalgaları içinden doğa gelmiştir...*”

Efendiler, dış siyasetin en çok ilgili bulunduğu ve dayandığı temel, devletin iç teşkilatıdır. Dış siyasetin iç siyasete uyarlı olması gerekir. Batı'da ve Doğu'da başka başka karaktere, kültüre ve ülkeye sahip birbirinden farklı unsurları tek sınır içinde toplayan bir devletin iç teşkilatı, elbette temelsiz ve çürük olur. O halde dış siyaseti de köklü ve sağlam olamaz. Böyle bir devletin iç teşkilatı özellikle milli olmaktan uzak olduğu gibi, siyasi ilkesi de milli olamaz. Bana göre Osmanlı Devleti'nin siyaseti milli değil; belirsiz, bulanık ve kararsızdı.

Çeşitli milletleri ortak ve genel bir ad altında toplamak ve bu çeşitli unsurlardan oluşan kitleleri eşit haklar ve şartlar altında bulundurarak güçlü bir devlet kurmak, parlak ve çekici bir siyasal görüştür. Fakat aldattıcıdır...

Panislamizm ve Panturanizm siyasetinin başarıya ulaştığı ve dünyayı uygulama alanı yapabildiğine tarihte tesadüf edilmemektedir. Irk ayrılığı gözetmeksizin, bütün insanlığı içine alan tek bir dünya devleti kurma hırsının sonuçları da tarihe yazılmıştır. İstilacı olmak hevesleri konumuzun dışındadır...

Bizim kendisinde açıklık ve uygulama alanı gördüğümüz siyasi ilke, milli siyasettir. Dünyanın bugünkü genel şartları, yüzyılların dimağlarda ve karakterlerde yerleştirdiği gerçekler karşısında hayalci olmak kadar büyük yanılğı olamaz. Tarihin ifadesi budur; ilmin, aklın, mantığın ifadesi böyledir...

Milli siyaset dediğim zaman kastettiğim anlam ve öz şudur: Milli sınırlarımız içinde, her şeyden önce kendi kuvvetimize dayanmakla varlığımızı koruyarak, millet ve memleketin gerçek saadet ve refahına çalışmak... Genellikle milleti uzun emeller peşinde de yorarak zora sokmamak... Medeni dünyadan, medeni, insani ve karşılıklı dostluk beklemektir.” (Atatürk, age 8, 340-341.)

Bu sözler, 1927 yılında söylendiği dikkate alınırsa bir ökenin(dahi) dudaklarından dökülen, kendi çağını aşip günümüzü aydınlatan değerlendirmelerdir. Atatürk, Türk ulusunu her türlü olgunun üzerinde görerek Doğu devlet geleneğine yepyeni bir boyut kazandırmıştır. Üstelik yayılmacılığı ve ırkçılığı reddedip eşitliği, barışı ve biricik uygarlığı savunması; özellikle bu sözlerin söylendiği yılda on, on beş yıl sonra gelişmiş Batı'da yaşanan ırkçı ve yayılmacı uygulamalar göz önüne alındığında, Atatürk'ün ulusumuza kazandırdığı en büyük düşünsel temellerdendir.

AKIL ÜZERİNE DENEMELER

Furkan Kayabaşı

Birçok çevrede akıl tutulması ya da akıl çıkmazı gibi durumlardan bahsedildiğini görüyoruz. Aklın sınırlarını aşan şeyler üzerine düşünmeyi reddetmesi gerektiğinden, onların asla kavranamayacağından, dolaşılması gereken birtakım alanların olduğundan. Öncelikle tüm bu alanların halihazırda birileri tarafından, yani yine akıl tarafından açılmış alanlar olduğunu teslim etmemiz lazım. Hiçbir kavram var mıdır ki akıl tarafından oluşturulmamış olsun?

Aklın tutulması diye bir şeyin olması mümkün değildir. Bilakis bu durumu savunan kimsenin akli, bizzat kendisinin çalışmadığını kanıtlamak üzere harıl harıl çalışmaktadır. Bu bir paradoks mudur? Hayır, olsa olsa akıl tutulması yaşadığını iddia edenin saçmalamasında ısrarıdır.

İnsan, aklını kullanmadan edemeyen adeta bir problem çözme varlığıdır. Bilhassa akıl dışı diye adlandırılan alanlarda akıl harıl harıl çalışmaktadır. Sanatta, felsefede, mitlerde, teolojide akıldışı hiçbir unsur olamaz. Ancak yeterince aydınlatılmamış, iyice temellendirilmeden ortaya atılmış kavramlar ya da temellendirilme esnasında kestirme yola sapılmış kavramlar olsa gerek. Akıl tutulması dediğimiz daha çok bu kavramlar üzerinde düşünülürken yaşanıyor.

Aklın insanın kendisini en kaybettiği anda bile hala çalışmakta ve problem çözmeye çabalamaktadır. Aksi halde bu gibi durumlarda aklın kontrolünün başka birtakım güçlerin (mesela cinlerin) eline geçiyor olduğunu kabul etmek durumundayız. Peki insan uykudayken bile birtakım zihinsel aktiviteler (mesela yaşantıların ve tecrübelerin kategorilenmesi, birbiriyle ilişkilendirilmesi) devam ediyorken bizim aklın denetimini kaybetmemiz ya da aklın sınırları dışına çıkışımız nasıl temellendirilebilir?

Burada bence esas olan biten şey, gayet de doğal olarak, akıl yürütmelerin dönem dönem farklılaşması, aklın işlerken kullandığı farklı yöntemler arasında geçiş yapabiliyor oluşu, konuları başka başka yönlerden farklı yoğunluk ve sıklıkta ele alması ve kullandığı malzemelerin kendi tecrübesine dayalı özgün malzemeler olup olmadığı ile ilgilidir.

Aklın tutulması denilen şey de o an kullanılan sorun çözme yönteminin (paradigma) mevcut sorunları çözmekte yetersiz ya da alakasız olması değil de nedir? Akıl o anki koşulları, bir problemi ya da bir olguyu halihazırda kullandığı paradigmasıyla çözümleyemeyince veya işlenecek verilerden (yani tecrübelerden) yoksun ise ya da bunları birbiriyle bağdaştıramıyorsa akıl tutulması dediğimiz şeyi yaşar. Bu da aklın paradigma devriminin ilk aşamasıdır. Aklın amacı ve doğası bu tutulmayı aşmaktır. Akıl en çok bu tutulma anlarında çalışır derken bunu kastediyordum.

Çünkü akıl artık bu noktada kullandığı metotlara, elindeki verilere, bunları işleyiş biçimine, dolayısıyla kendine yönelmiştir. Problemi varsayılan yollarla çözemediğini, üzerinde çalıştığı şeyi anlamlandıramadığını gördüğü anda bunu aşmak için kullandığı malzemeleri gözden geçirecektir. Bu malzemeler duyumlardan oluşan kendi özgün tecrübeleri olabilir. Başka kaynaklardan haber aldığı, kendine yabancı tecrübe verileri olabilir. Bunların kaynağını, doğruluğunu kontrol etmek ister ve gerekli gördüğü müdahaleleri yaparak sağlamasını alır (sözüm ona yanlış verileri doğrularıyla düzelterek ya da gözardı ederek, birbiriyle bağlantılarını yeniden düzenleyerek, yeniden kategori ederek, vs).

Bundan sonra hala problemin devam etmesi halinde akıl kullandığı yöntemi, ki kanaatimce buna bir ölçüde yaklaşım da diyebiliriz, gözden geçirmek isteyecektir. Bu aklın ne hazır ne de alışkın olduğu yeni bir haldir. Dolayısıyla sancılıdır. Akıl tutulması yaşadığını iddia eden kimseler tam da bu anlarda bu sancıyla baş etmekten kaçınan kimselerdir. Bu noktada sorunun çözülemesini kabul ederek bu sancıdan kaçınmayı yeğleyebilirler. Hazırda mevcut başka birtakım paradigmanın kabulüne yönelebilirler. Probleme yaklaşım noktalarını kısıtlayıp bakış açılarını daraltarak kısmi bir çözüm getirme yoluna girişebilirler. Mevcut paradigmalardan vazgeçmeyerek problemi kendi yetersiz akıl yürütmelerine uydurmaya çalışabilirler, dolayısıyla problemi çarpıtmaya ve olduğundan başka bir şey gibi göstermeye girişebilirler. Ama problem bütün halinde çözülmeyen hala oracıkta beklemektedir. Problem çözüldüğünde bile evrimleşerek mevcudiyetini kendisi ya da başka bir problem üzerinden devam ettirecektir.

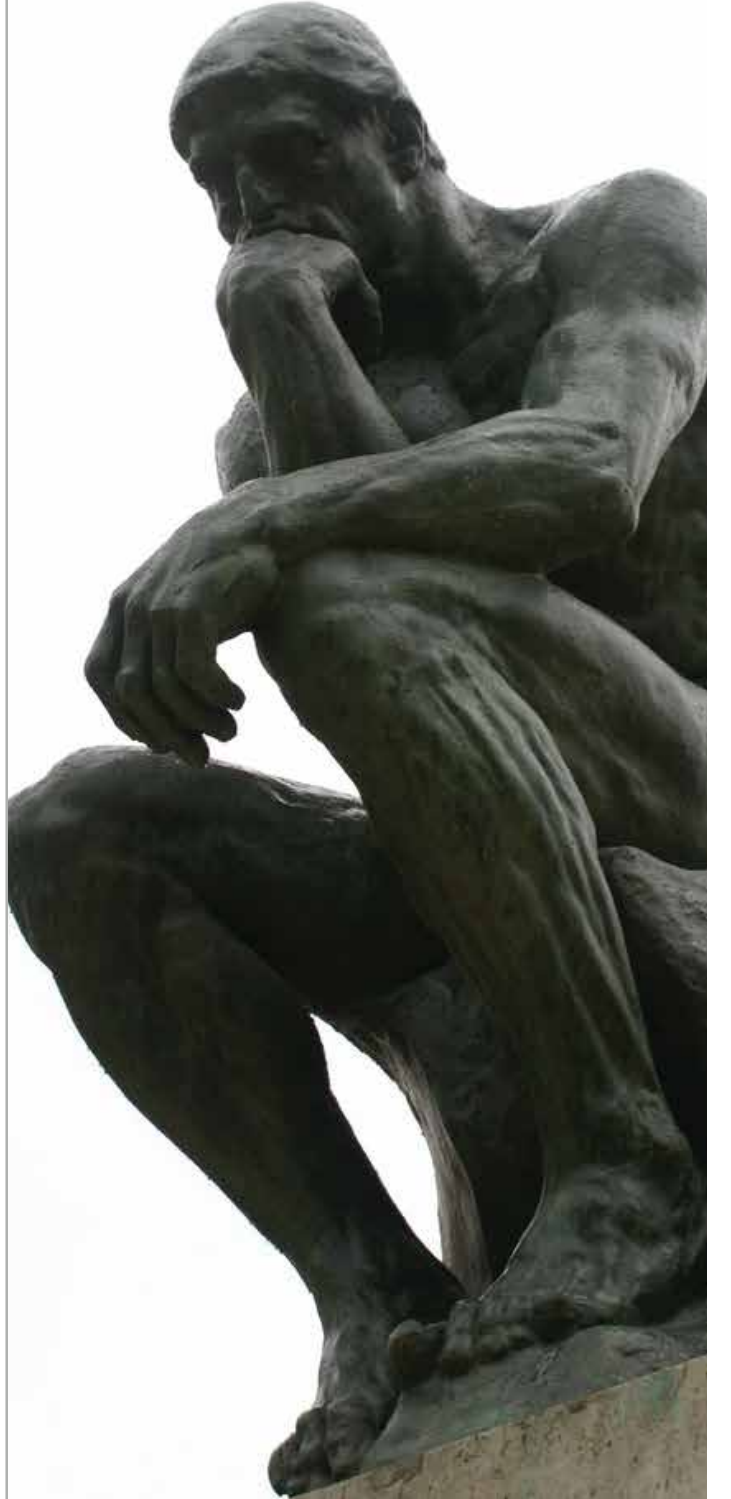
Problemlerle gerçek mücadele girişimlerine baktığımızda ise, bu devrime (yani paradigma değişimine) doğru yol alan süreç bazen farkında olmadan girdiğimiz bir süreçtir. Sanırım Descartes'in ya da diğerlerinin açık ve seçik bir biçimde yakaladığı varlıklardan kastettiği şey aslında tam da bu problemi çözmeye başarıya ulaşmış yeni paradigmaları yakaladığı anlardı.

Çünkü çoğu kez doğru paradigma, vardıracağı sonucun ışığıyla birlikte görünür. Kötülük ve duyarsızlık dediğimiz şey ise tam da bu anlarda aklın sorunu çözmeyi reddetmesi ya da akli kendi devrimine götüren problemin kaynağını yok edip, özne için sancılı olan akıl devrimini erteleyip bundan sıyrılmaya gayretinden ileri gidiyor olsa gerek.

En nihayetinde aklın doğasını yine bizzat akli kullanarak reddetmek ya da önemsiz görmek A'nın A olmadığını söylemeye benzer; ya da A'nın A hakkında söz söylemesinin gereksiz olduğunu söylemeye. Peki kendisi hakkında söz söylemekten kaçınan hatta bunu tabulaştıran A, B ve C'ler üzerine söz söyleme hakkını nereden alacaktır?

François-Auguste Rodin, Fransız Heykeltıraş

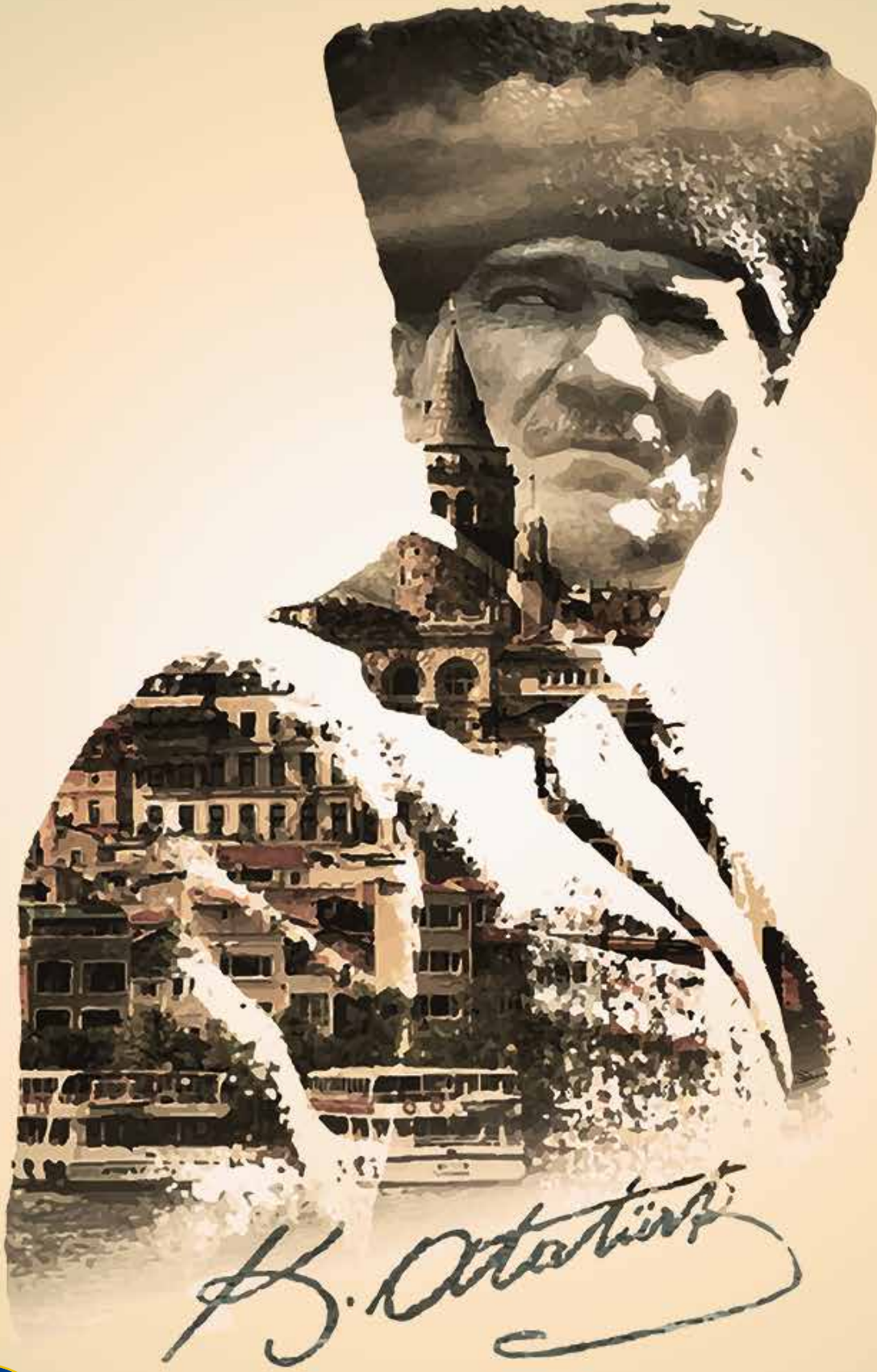

ANILARLA ATATÜRK

Harp Akademisi'nden mezun olan Mustafa Kemal Atatürk ve birkaç arkadaşı, atamalarını beklerken Sirkeci'de bir pansiyon kiralarlar. Elbette bu pansiyon, yalnızca bir ev değil; ülke sorunlarının tartışıldığı bir toplantı yeri de. Gelgelelim jurnalin dorukta olduğu İstanbul'da bu durum, çok süremeyecekti:

“Yüzbaşı olarak mektepten çıktıktan sonra İstanbul'da geçireceğimiz süre zarfında bu işlerle daha iyi uğraşmak için bir arkadaş namına bir apartman tuttuk. Ara sıra orada toplanıyorduk. Bu hareketlerimiz takip olunuyor ve biliniyordu. Bu sırada Fethi Bey namında eski arkadaşlardan subay iken askerlikten tardolunmuş bir zat karşımıza çıktı. Kendisinin sefaleti halinden, yardıma muhtaç olduğundan, yatacak yeri olmadığından bahisle bize katılmak istedi. Biz de bu zata sahip olduğumuz apartmanda yatırmaya ve yardım etmeye karar verdik. İki gün sonra kendisinin isteği üzerine bir yerde buluşacaktık. Gittiğim zaman yanında Mabeyn'e mensup bir yaver gördüm. Apartmanda yatan İsmail Hakkı adında bir zat vardı, derhal götürmüşler. Bir gün sonra da bizi tevkif ettiler. Fethi Bey meğer İsmail Paşa'nın hafiyesi imiş. Bir süre tek başıma hapis kaldım. Sonra Mabeyn'e götürdüler. Sorgulandım. İsmail Paşa, başkatip, bir de sakallı adam hazır bulunuyordu. Sorguda anladık ki gazete çıkardığımızdan, teşkilat yaptığımızdan, apartmanda çalıştığımızdan, sonuç olarak bütün bu işlerden dolayı sanık bulunuyorduk. Daha önceki arkadaşlar itirafta bulunmuşlar. Birkaç ay böylece tutuklu kaldıktan sonra bıraktılar.”

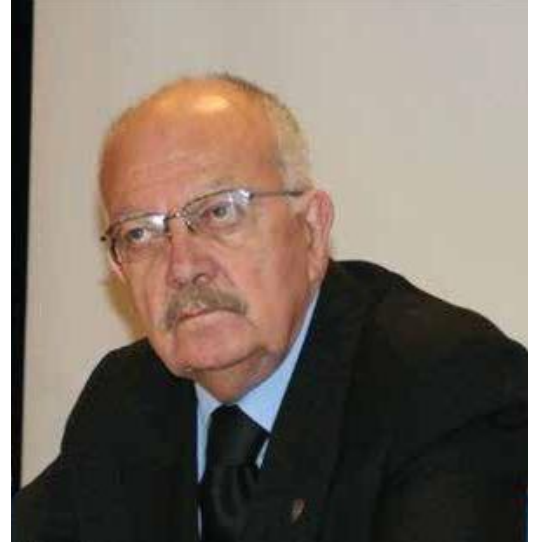
Ahmet Emin Yalman, Vakıf, 10 Ocak 1922

ÇETİN YETKİN

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 1964 yılında mezun oldu. Aynı fakültede Kamu Hukuku/ Hukuk Felsefesi doktorası yaptı. Ankara ve İstanbul'da cumhuriyet savcılığı görevlerinde bulundu. 1980'den başlayarak İstanbul İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi'nde, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi'nde görev yaptı.

1986-1991 yılları arasında gazeteci yazar olarak Güneş, Hürriyet ve Milliyet gazetelerinde çalışan Çetin Yetkin, Nisan 1991'de yeniden akademik kariyerine dönerek Akdeniz Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi'nde öğretim üyesi oldu. Aynı fakültede 1992'de "*Cumhuriyet Tarihi*" dalında profesörlüğe yükselirken bu fakültede tarih bölümünü kurdu, başkanlığını yaptı. Akdeniz Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü görevinde bulundu. 1996'da emekli olduktan sonra Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Fen ve Edebiyat Fakültesi, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nde dersler veren Prof. Dr. Çetin Yetkin, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde de görev yaptı. 2004-2008 yılları arasında Akdeniz Üniversitesi'nde rektörlük danışmanlığı görevinde bulundu. 1998 yılından beri "*Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk*" dergisini çıkaran ve genel yayın yönetmenliğini yapan Yetkin, Tercüman ve Yeniçağ gazetelerinde de köşe yazılarını yayımladı.

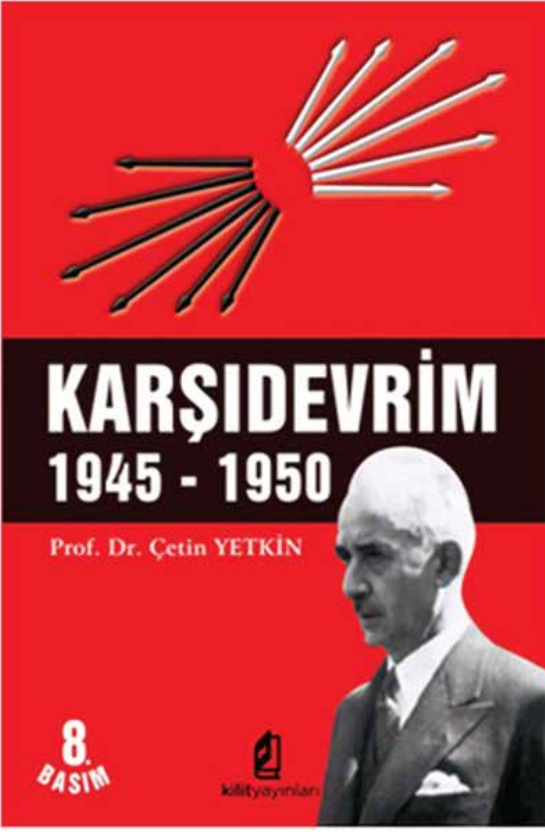
SİYASAL DÜŞÜNCELER TARİHİ

Çetin Yetkin'in 5 ciltlik bu hacimli yapıtı, İlkçağ Yunan Uygarlıkları ile başlayıp günümüze dek süregelen ve doğal olarak birbiriyle ilişki içerisinde bulunan binlerce yıllık tarihi, usta bir yöntemle süzgecinden geçiriyor. Öne çıkmış siyasal düşüncelerle ilgili özet bilgiler almak; ve ardından ilgilendiğiniz bölümlerle ilgili ileri okumalar yapmak için kaynaklar öğrenmek istiyorsanız bu seri, işinizi fazlasıyla görecektir. Sosyalizmden kapitalizme, ulusçuluktan tutuculuğa, ütopyacılar romantiklere hemen her görüş sahibinin düşüncelerini öğrenecek ve geniş bir bakış açısı kazanacaksınız.

ATATÜRK: BEN DE BİR İNSANIM

Hepimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü bizi kurtaran Gazi Paşa'mız, Ulu Önder'imiz, kurtarıcımız olarak biliriz. Öyledir de zaten. Gelgelelim zaman zaman aslında apaçık ortada olan bir gerçeği atıyoruz, Atatürk de bir insan. Bu küçük kitapta Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili pek çok anı okuyacaksınız. Kimi zaman O'nun nükte yeteneğine hayran kalacak; kimi zamansa yine O'nunla birlikte gözleriniz dolacak. Kısacası bu kitapta Atatürk'ün duygusal yönünü bulacaksınız.

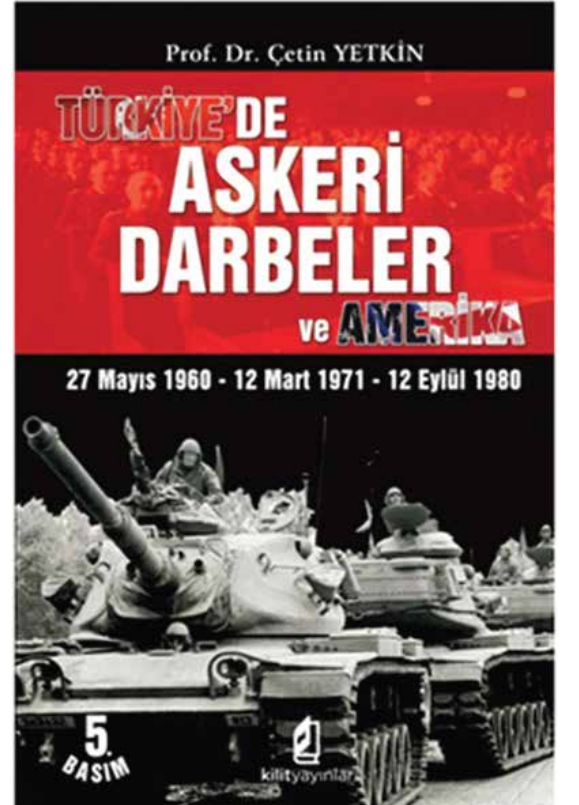

KARŞIDEVRİM

Atatürkçüler olarak “*karşıdevrim*” sözcüğünü sık sık kullanırız. Ancak bu karşıdevrimin ne zaman başladığı konusunda anlaşmazlığa düştüğümüz olur. Çetin Yetkin, hiç çekinmeden bu tarihi 1946 olarak belirleyip çok partili yaşama geçişten CHP'nin iktidarını yitirilişine kadar olan süreci böylesine hacimli bir kitapta işliyor. Yani Atatürk'ün ölümü ile başlayan süreç mercek altına alınıyor. Türk Devrimi'nin nasıl yarım bırakıldığına ilişkin ufuk açıcı ve doyurucu bir çalışma.

TÜRKİYE'DE ASKERİ DARBELER VE AMERİKA 27 MAYIS 1960 - 12 MART 1971 - 12 EYLÜL 1980

Bilindiği gibi Türkiye Cumhuriyeti siyasal tarihinde büyük etkileri olmuş 3 darbe vardır. Çetin Yetkin, aralarında köklü ayrımlar yapmaksızın 3 darbeye de nesnel ve eleştirel bir gözle yaklaşarak onları değerlendirmeye çalışıyor. Bunu yaparken ki temel odak noktası ise Amerika Birleşik Devletleri'nin bu darbelerin içerisinde bulunup bulunmadığı ya da ne kadar bulunduğu. Tarihimizi anlamak konusunda büyük önem arz eden 3 tarih, büyük bir titizlikle ve sade bir dille, belgelere

Türk Gençliđi Olarak;
Özgürlüğün
Bağımsızlığın
Egemenliđin
Cumhuriyet ve
Devrimlerin
Yılmaz Bekçileriyiz
Rahat Uyu, Paşam! Zaman,
Bizim Zamanımızdır!

Atatürk Gençliđi

#KampüsündeAtatürkçülerVar